

De reis naar maatschappelijke opvang in Nederland

Rapport landelijke toegankelijkheid MO

1 december 2020

Foto: "De levensboom". Een monument voor alle mensen die in Utrecht op straat leefden en overleden zijn. Voor iedere dakloze in Utrecht die komt te overlijden wordt een metalen plaatje met naam en datum van overlijden in de boom gehangen. Foto door Leo Mesman.

De cliëntreis in kaart

In de Wmo 2015 is opgenomen dat alle ingezetenen van Nederland die maatschappelijke opvang (MO) nodig hebben, zich tot iedere gemeente in Nederland moeten kunnen wenden voor het verkrijgen van opvang. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna 'Ministerie van VWS') heeft KPMG gevraagd om in kaart te brengen welke mogelijke knelpunten er bij de praktische uitvoering daarvan worden ervaren. Daarbij staat het toegangsproces MO centraal. Er is zowel een kwantitatief vooronderzoek als kwalitatief onderzoek uitgevoerd.

In het kwantitatieve onderzoek hebben we vragen gesteld over de beleidslijnen en de dagelijkse praktijk van het toegangsproces. Het onderzoek is middels een online enquête uitgezet onder contactpersonen MO van de 43 centrumgemeenten. Daarvan hebben er 40 informatie verstrekt.

Het kwalitatieve onderzoek was verkennend van aard. Daartoe zijn semigestructureerd interviews gehouden met zowel (ex)cliënten als toegangsmedewerkers om een goed gefundeerde gegevensverzameling mogelijk te maken. Hierbij hebben we bij cliënten geïnventariseerd wat ze hebben meegemaakt in de verschillende fasen van het toegangsproces (de cliëntreis), hoe ze dit hebben ervaren en welk gevoel ze daarbij hadden.

Bij toegangsmedewerkers hebben we het proces geëvalueerd, gesproken over hun ervaringen, de dilemma's waarvoor zij staan en de afwegingen die zij maken. Dit aan de hand van de stappen, zoals ze beschreven staan in het convenant MO en de werkinstructie landelijke toegankelijkheid MO van de VNG. Bijlage A geeft een uitgebreide beschrijving van de onderzoeksopzet.

De onderzoeksresultaten zijn in kennissessies met zo'n 100 vertegenwoordigers van gemeenten en opvanginstellingen gedeeld. Vervolgens is over een drietal onderwerpen in break-out sessies met elkaar gediscussieerd. Het ging over de thema's 'verzakelijking van de MO', 'warme overdracht' en 'zelfredzaamheid'.

In deze rapportage vindt u achtereenvolgens:

1. De resultaten van het kwantitatieve onderzoek
2. De resultaten van het kwalitatieve onderzoek (verrijkt met de input uit de kennissessies)
3. Best practices die zijn opgesteld op basis van alle verzamelde inzichten.

Wij wensen u veel leesplezier!

Inhoudsopgave

Deel 1: Resultaten kwantitatief onderzoek

P5 Algemene conclusies

P6 Beleidsregels gemeenten

P9 Bepalen kans op duurzaam herstel

P13 Suggesties vanuit gemeenten

Deel 2: Resultaten kwalitatief onderzoek

P18 Algemene conclusies

P20 Leeswijzer

P21 Wie is de cliënt?

P22 Wie is de toegangsmedewerker?

P23 De voorfase

P28 De aanmelding

P33 Screening en onderzoek

P40 Het vervolg

P43 Aanbevelingen

Deel 3: Best practices

P46 Best practices

Bijlagen

P52 Onderzoeksopzet

P54 Aangeleverde data gemeenten

P55 Analyse beleidsdocumenten

P64 Geanalyseerde documenten gemeenten

P68 Huidige stand convenant MO

Deel 1: Resultaten kwantitatief onderzoek

Algemene conclusies enquête centrumgemeenten MO

Dit onderzoek is bedoeld om meer inzicht te krijgen in de ontwikkelingen op het gebied van de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang en zal als extra impuls fungeren in de verbetering van het toegangsproces MO.

Toetsingscriteria zijn bekend, interpretatie is vers twee

De meeste gemeenten zijn op de hoogte van de criteria die zijn opgenomen in het convenant landelijke toegankelijkheid.

Vrijwel alle gemeenten geven ook aan deze criteria te hanteren. Het netwerk van de cliënt, wensen van de cliënt, hulpvragen en -verlening, dagbesteding (werk/anders) en het verleden van de cliënt worden vrijwel altijd onder de loep genomen. Het is daarmee niet gezegd dat afwegingen eenvoudig te maken zijn. De toetsingscriteria zijn op zichzelf helder, maar een nadere concretisering wordt nog wel eens gemist om objectieve en weloverwogen keuzes te maken.

Aanpassing beleidsregels

De meeste gemeenten hebben de beleidsregels aangepast naar aanleiding van het convenant landelijke toegankelijkheid MO. In de praktijk betekent dit vaak dat er een aanscherping plaats heeft gevonden op de bestaande beleidsregels. Soms wordt het convenant ook een-op-een overgenomen in de beleidsregels.

Niet elke gemeente kan uit de voeten met het convenant. Zo hebben 3 gemeenten regiobinding nog niet losgelaten in hun beleid*. Verder geeft Amsterdam specifiek aan dat de criteria uit het convenant niet werkbaar zijn voor de Amsterdamse situatie.

*Niet elke gemeente heeft gereageerd, het werkelijke aantal kan hoger liggen.

Beleidsregels gemeenten

De landelijke toegankelijkheid van maatschappelijk opvang kent praktische uitdagingen

Algemene bevindingen analyse beleidsregels

De meerderheid van de gemeenten (29 van de 40 centrumgemeenten) geeft aan hun beleidsregels aangepast te hebben naar aanleiding van het convenant landelijke toegankelijkheid MO. Van 28 gemeenten hebben we ook beleidsdocumentatie MO ontvangen. Daarnaast zijn de overige beleidstukken verkregen via deskresearch. Dit geeft ons de mogelijkheid om de beleidslijnen van gemeenten naast de richtlijnen van het convenant te leggen.

Uit de analyse van de beleidsstukken komt naar voren dat de meerderheid van de gemeenten deze modelbeleidsregels ook, al dan niet in aangepaste vorm, daadwerkelijk heeft geïmplementeerd in hun beleid (29 van de 43 centrumgemeenten). Voor tien centrumgemeenten kon er geen duidelijk beeld worden verkregen aangaande de landelijke toegankelijkheid. Uit de overige vier gemeenten blijkt dat zij zich niet hebben gecommitteerd aan de modelbeleidsregels uit het convenant, waar bij drie van deze gemeenten het regiobindingsprincipe nog steeds wordt benoemd in de beleidsregels. Het lijkt er daarmee op dat regiobinding, ondanks dat dit criterium formeel niet meer gehanteerd mag worden, in sommige gemeenten nog steeds wordt meegenomen.

Uit navraag bij VNG hebben 37 van de 43 centrumgemeenten het landelijke convenant getekend en gedeeld met de voorgenoemde organisatie.

Wanneer deze naast de analyse van de beleidsstukken wordt gelegd, blijkt dat de meerderheid van de gemeenten die het convenant hebben getekend inderdaad de landelijke toegankelijkheid hanteren. Er zijn echter enkele gemeenten die het convenant hebben getekend, waarbij er nog expliciet het regiobindingsprincipe wordt benoemd of waarbij niet duidelijk wordt benoemd dat de maatschappelijke opvang landelijk toegankelijk is.

Bij twee van de gemeenten die niet hebben getekend, komt in de beleidsregels naar voren dat ze de landelijke toegankelijkheid MO wel hanteren. Bij drie gemeenten komt dit niet meteen duidelijk naar voren en in de zesde gemeente hanteren ze inderdaad nog regiobinding.

De meeste gemeenten hebben hun beleidsregels aangepast op basis van het convenant landelijke toegankelijkheid

Wel een aanpassing

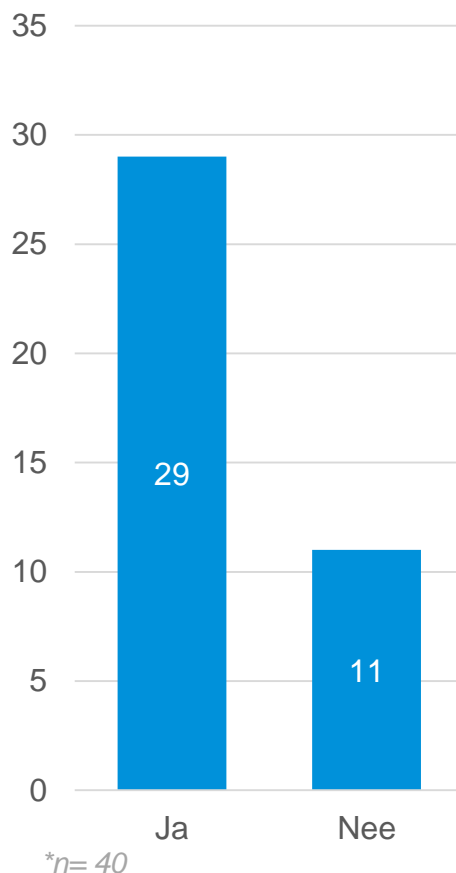
De meeste gemeenten geven aan dat de aanpassing in hun beleidsregels hebben geleid tot meer duidelijkheid en eenduidigheid in de uitvoeringsprocessen en -instructies

Ook is er bij veel gemeenten concreet weinig veranderd, omdat ze al nagenoeg werkten volgens de regels die in het landelijke convenant en de werkinstructie staan beschreven

Gemeenten hebben daarnaast ook de toets op regiobinding losgelaten, waardoor de gemeente de cliënt tijdelijke primaire opvang (wanneer de capaciteit het toelaat) verschaft wanneer deze binnen de doelgroep valt

Een tweetal gemeenten geeft aan dat in de lokale uitvoering de beleidsregels niet overal zijn doorgevoerd of worden nageleefd (m.b.t. verstrekken van uitkering, woning, hulp)

Heeft uw gemeente in 2019 of 2020 nieuwe beleidsregels geïmplementeerd m.b.t. de toegang tot de maatschappelijke opvang (o.b.v. het landelijk convenant landelijke toegankelijkheid)?

Geen aanpassing

Bij vier gemeenten voldeden de huidige regels al, waardoor er geen nieuwe beleidsregels geïmplementeerd hoefden te worden

Vier gemeenten hanteren het convenant, maar moeten de beleidsregels nog aanpassen

Twee gemeenten hebben geen formeel document, maar handelen wel naar het landelijke convenant

De gemeente Amsterdam geeft aan zich niet te kunnen houden aan de voorwaarde van het convenant dat iedereen die zich meldt voor opvang ook daadwerkelijk opgevangen moet worden

A close-up photograph of a person's hands holding a small green seedling with dark soil. The person is wearing a light blue lace-trimmed top. The background is softly blurred, suggesting an outdoor setting. The text 'Bepalen kans op duurzaam herstel' is overlaid in white, sans-serif font across the center of the image.

Bepalen kans op
duurzaam herstel

Snel schakelen en een goede samenwerking bespoedigen het bepalen van het juiste traject, al vormt subjectiviteit vaak een belemmering

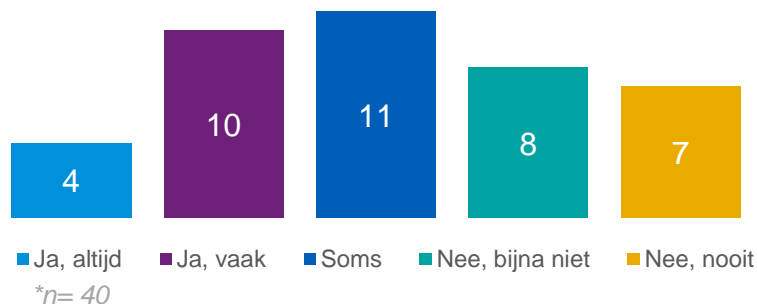
Vaak gaat het goed

Gemeenten kunnen over het algemeen aan de hand van het convenant en de werkinstructie een goede inschatting maken waar een cliënt de meeste kans van slagen heeft op een duurzaam herstel. Dit is vaak in het geval wanneer de cliënt uit de regio komt en/of er een duidelijk en toetsbare set van argumenten bestaat voor de opvang in een bepaalde gemeente.

In het geval dat er sprake is dat de cliënt ook bij een andere gemeente kan opgevangen worden, is het cruciaal dat de samenwerking snel wordt opgezocht om tot een uniform en gedragen beeld te komen.

Tot slot weegt het hebben van genoeg capaciteit mee in de bepaling of een cliënt opgevangen kan worden of niet.

Ondervindt u moeite met het bepalen in welke gemeente de kans op herstel van de cliënt het grootst is?

Belemmeringen

In de gevallen waar een cliënt ook enige vorm van binding heeft met andere gemeenten, ervaren gemeenten onderling vaak een verschil in interpretatie van de criteria en de weging hiervan. Zo wordt bij de bepaling soms de inschrijving in de BRP zwaarder gewogen, soms het arbeidsperspectief en soms de wens van de persoon in kwestie. Bij deze casussen is er veel overleg nodig om tot overeenstemming en een gedragen beeld te komen, waarbij de cliënt in de tussentijd op 'on hold' blijft in de opvang. De overdracht wordt hierdoor als lastig ervaren.

Daarnaast is het lastig om bepaalde argumenten van de cliënt te toetsen. Het gesprek met de cliënt wordt ervaren als een arbitraire aangelegenheid, waarbij het niet altijd mogelijk is om herstelkansen goed te vergelijken en een gefundeerde inschatting te maken waar de kans op duurzaam herstel het grootst is.

Tot slot hebben soms ook cliënten zelf een ander beeld bij waar hun herstelkansen het grootst zijn. Dit beeld kan gevormd zijn op basis van emoties of naar aanleiding van ervaringen in het verleden. Dit maakt de bepaling van de plek waar de cliënt het meeste kans heeft op een duurzaam herstel lastiger.

Afwegingen voor het bepalen waar de grootste kans op duurzaam herstel kan plaatsvinden

1	Sociaal netwerk	27x genoemd
2	Bestaande hulpverlening	21x genoemd
3	Wens cliënt	18x genoemd
4	Dagbesteding (werk/onderwijs/overig)	14x genoemd
5	Woonverleden	11x genoemd
	Bekendheid bij de politie De kans om een woning te vinden Veiligheid cliënt Geboorteplaats Agressie tegen medewerkers betrokken regio Sociale vaardigheden Reden van vertrek Aanwezigheid kinderen Mate van zelfredzaamheid a.d.h.v. ZRM	4x of minder genoemd

Regelmatig zijn er verschillen van inzicht tussen gemeenten waar een persoon het beste, met het meeste herstelperspectief, geholpen kan worden. Het verschil zit erin dat soms de inschrijving in de BRP zwaar weegt, soms het arbeidsperspectief en ook situaties waarin de wens van de persoon in kwestie zelf juist het zwaarst gewogen wordt bij die bepaling. - *Groningen*

Een lastige afweging is het als maatschappelijke binding maar 'dun' is, bijvoorbeeld een tante in de regio waar amper contact mee is, of een vriend die in de regio woont, of aanmelder werkt in de regio. Het komt ook voor dat mensen zeggen niet in een andere regio meer te kunnen/willen wonen i.v.m. slecht netwerk of veiligheidsissues. - *Hoorn*

*n= 31

Casussen vanuit de gemeenten in het bepalen kans op duurzaam herstel

Gemeenten zijn eenduidig in hun werkwijze om te bepalen waar een traject de meeste kans van slagen heeft. Alle gemeenten die reageerden hanteren de werkinstructie uit het convenant, of een vergelijkbare set van criteria, als basis.

Dat betekent dat ze kijken naar de wens van de cliënt, de waarde van het sociaal netwerk, dagbesteding (werk/onderwijs), geschiedenis en stand van zaken op het gebied van hulpverlening en criminaliteit, binding met de regio/stad, recente woongeschiedenis en in sommige gevallen de aanwezigheid van kinderen.

Of het ene criterium zwaarder weegt dan het anders is niet duidelijk. Wel valt op dat de wens van de cliënt en de waarde van het sociaal netwerk veelal als eerste worden genoemd. In een enkel geval wordt benadrukt dat de aanwezigheid van kinderen bepalend kan zijn voor keuzes die gemaakt worden.

Casuïstiek

Uit de beschreven casussen blijkt dat het netwerk van cliënten een belangrijke rol speelt bij de keuzes die worden gemaakt. In een deel van de gevallen hebben cliënten in de gemeente van herkomst een sterk negatief netwerk. Bijvoorbeeld omdat dit netwerk zich kenmerkt door drugsgebruik of criminaliteit, maar ook omdat er acute dreiging vanuit kan gaan. Dan is dat reden om cliënten een nieuwe start in een nieuwe omgeving te

bieden. In een deel van de gevallen is het netwerk in de gemeente van herkomst juist positief (ook als het om een professioneel hulpverleningsnetwerk gaat), dan is dat reden om de cliënt terug te verwijzen. Zo wordt ook binding met de gemeente waar de aanvraag wordt gedaan getoetst; wie ken je hier en hoe kan die jou helpen? In de meeste gevallen is er overleg tussen de centrumgemeente waar de aanvraag wordt gedaan en de gemeente van herkomst.

Specifieke casussen gaan over mensen die in Nederland hebben gewoond, tijdelijk in het land van herkomst verbleven, en weer terugkomen. Daar speelt in de beschreven casussen multiproblematiek, zoals schulden, of een vlucht van zaken, zoals besnijdenis.

In een enkel geval komt de adviescommissie geschillen landelijke toegankelijkheid BW/MO er aan te pas om een oordeel te vellen.

Suggesties vanuit
gemeenten t.b.v. leerkring

Suggesties voor te behandelen onderwerpen (1/3)

Beleid landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang

De doelgroep van de MO en de variatie in gestelde eisen per gemeente

Centrale regie op de landelijke toegankelijkheid

De procedure: hoe om te gaan met casu waarin gemeenten cliënten direct doorsturen naar een andere gemeente terwijl er geen overdracht heeft plaatsgevonden

Het verlenen van opvang als er geen inschrijving is

Zelfredzaamheid

Omgaan met acuut woonprobleem en zelfredzaamheid

Nadere invulling van het begrip “zelfredzaamheid”, de wettelijke kaders en specifiek hoe om te gaan met situaties waarin een dakloos persoon als voldoende zelfredzaam wordt beoordeeld.

* Op basis van aantal volledige ingevulde cijfers (n=23)

Suggesties voor te behandelen onderwerpen (2/3)

Bepalen meest duurzame kans op herstel

De uitvoering van het onderzoek. Hoe kan bepaald worden of de kans op herstel het grootste is in de ene of andere gemeente. Hoe wordt gewogen in dat onderzoek?

Invulling van de weging van de onderzoekscriteria die voortvloeien uit het convenant landelijke toegang

Verbeteren van warme overdracht van gemeenten

Tot overeenstemming komen met andere gemeenten over de overdracht van een cliënt als de conclusie is dat hij/zij beter kan herstellen in een andere gemeente

* Op basis van aantal volledige ingevulde cijfers (n=23)

Suggesties voor te behandelen onderwerpen (3/3)

Overig

De inrichting van de opvang in de 1,5m samenleving

Het opzetten van een centrale sociaal-medische intake voor dak/thuislozen (in samenwerking met de Nederlandse straatdokersgroep)

Mogelijke oplossingsrichtingen indien alle opvanglocaties vol zitten

Het welzijn van (vaak getraumatiseerde) kinderen

Samenwerking en co-eigenaarschap van het maatschappelijk probleem van dak- en thuisloosheid tussen het sociaal en fysiek domein

Methode van de leerkringen

Het delen van kennis en ervaringen aan de hand van casuïstiek met andere centrumgemeenten

Handige bijscholing en intervisie op basis van casuïstiek

* Op basis van aantal volledige ingevulde cijfers (n=23)

Deel 2: Resultaten kwalitatief onderzoek

Algemene conclusies (1/2)

Er is veel vooruitgang geboekt in de landelijke toegankelijkheid MO, zowel in beleid als uitvoering...

De verschillende regio's hebben grote stappen gemaakt bij het integreren van het convenant landelijke toegankelijkheid MO. Het overgrote deel van de gemeenten gebruikt het convenant en de hierop gebaseerde werkinstructie inmiddels als leidraad voor hun beleid op dit gebied.

Ook in de praktische uitvoering neemt men het convenant als uitgangspunt wat tot meer eenduidigheid en daarmee ook meer duidelijkheid en zekerheid heeft geleid voor zowel cliënten als toegangsmedewerkers. In het grootste deel van de gevallen verloopt de procedure volgens hen dan ook probleemloos.

...maar de praktijk is weerbarstig, waardoor soms andere keuzes gemaakt worden.

Desondanks stuit men in de uitvoering regelmatig op situaties of dilemma's die maken dat men afwijkt van het protocol.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- Te weinig opvangcapaciteit en te weinig doorstroombmogelijkheden naar vervolgvoorzieningen en reguliere huisvesting.
- Interpretatieverschillen over begrippen als doelgroep, zelfredzaamheid en kans van slagen in een bepaalde regio.

Algemene conclusies (2/2)

De uitkomst van het proces is voor de cliënt in de meeste gevallen positief.

Het convenant draagt vaak positief bij, om de volgende redenen:

- Vrijwel alle cliënten die we spraken hadden dezelfde dag nog onderdak en binnen een aantal dagen zekerheid over opvang voor de middellange termijn.
- Duidelijkheid: door het hebben van één toegangskloket en een éénduidige procedure wordt de cliënt minder vaak doorverwezen naar verschillende voorzieningen binnen of tussen regio's.

Maar het cliëntperspectief verdient meer aandacht.

- Cliënten zijn vaak slecht geïnformeerd over de MO en over de opvangmogelijkheden en voorzieningen die er zijn en zoeken te lang naar oplossingen in het eigen netwerk, waardoor problemen zich opstapelen.
- Capaciteitsproblemen in de opvang leiden soms tot strengere hantering van richtlijnen en daardoor tot afwijzing op oneigenlijke gronden.
- Cliënten hebben het gevoel steeds opnieuw hun problemen te moeten delen.
- Het convenant leidt tot een zakelijkere opstelling bij organisaties en medewerkers waardoor cliënten zich minder gehoord voelen of zelfs het gevoel hebben gewantrouwd te worden.
- Door interpretatieverschillen ontstaat een zekere mate van willekeur. Medewerkers kunnen dezelfde situatie anders beoordelen wat negatieve gevolgen kan hebben voor de cliënt.
- Door het convenant lijkt bij plaatsgebrek de optie van tijdelijke opvang buiten de eigen regio onmogelijk geworden.

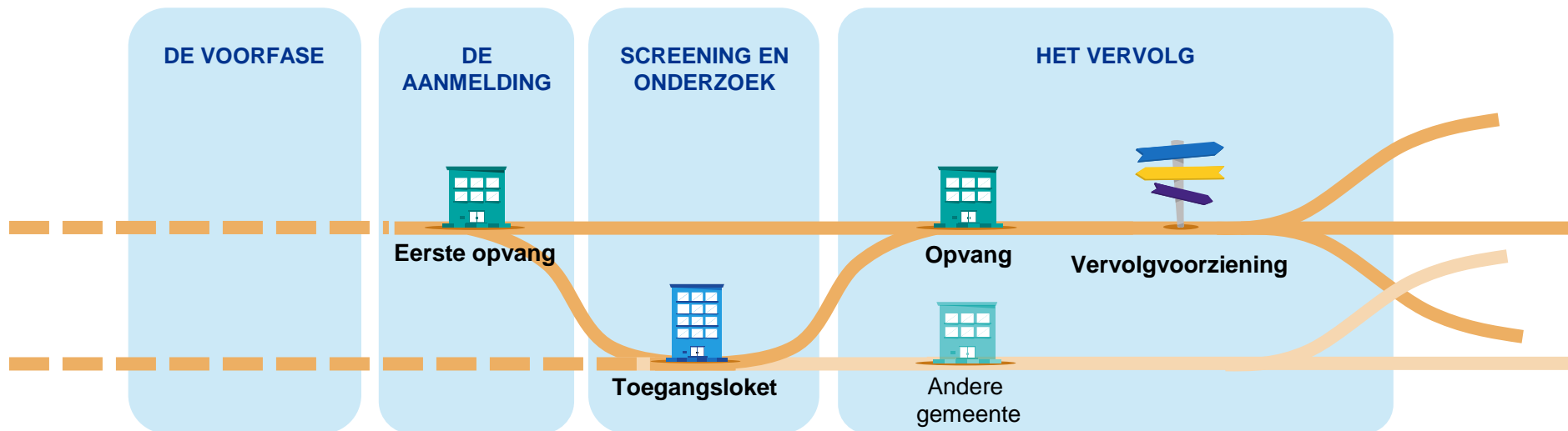
Leeswijzer

Onze inzichten uit het kwalitatieve onderzoek beschrijven we aan de hand van een grafische weergave van een deel van de cliëntreis. Hierin delen we onze conclusies per fase die we toelichten op de daaropvolgende pagina's. We beginnen steeds eerst vanuit het oogpunt van de cliënten (in het blauw) en vervolgens vanuit die van toegangsmedewerkers of gemeenten (in geel). De 4 fasen uit de klantreis die we in kaart hebben gebracht zijn: de voorfase, de aanmelding, screening en

onderzoek en het vervolg.

Tussen de fases beschrijven we een casus die illustratief is voor de situatie van de cliënt en voor de dilemma's van medewerkers. De personen zijn fictief maar gebaseerd op de werkelijkheid.

We beginnen de rapportage met achtergronden bij de cliënten en de medewerkers.

In de [werkinstructie landelijke toegankelijkheid](#) is de fase screening en onderzoek opgesplitst in twee aparte fasen. Wij beschrijven hier de fases zoals die door de cliënt worden ervaren. Die ervaren screening en onderzoek veelal als één fase.

Wie is de cliënt?

Geen cliënt is hetzelfde

Cliënten hebben verschillende achtergronden en verschillende soorten problematiek. Daarnaast zijn er cliënten die voor de eerste keer een beroep doen op de maatschappelijke opvang en cliënten die er al meerdere keren gebruik van hebben gemaakt.

Verwachtingen verschillen

Ook is er veel verschil in de mate van kennis onder de cliënten: velen weten niet wat ze te wachten staat, maar anderen hebben zich al verder kunnen oriënteren door middel van internet en ervaringen van anderen.

Verschillende doelgroepen

Ondanks de verschillen in achtergronden wordt in het proces van toegang MO weinig onderscheid gemaakt tussen doelgroepen, in principe doorloopt iedereen dezelfde procedure. Maar soms worden gezinnen met kinderen op een andere locatie ontvangen dan de andere doelgroepen.

Bij het zoeken naar een geschikte opvangplek wordt wel onderscheid gemaakt. Gezinnen en jongeren worden (waar mogelijk) gescheiden opgevangen van de alleenstaande volwassenen.

Wie zijn de medewerkers?

Bevlogen en betrokken medewerkers

We hebben toegangsmedewerkers geïnterviewd, maar daarnaast ook medewerkers en vrijwilligers gesproken die werkzaam zijn op de verschillende opvanglocaties en bij organisaties die de belangen van cliënten behartigen. We hebben zonder uitzondering allemaal zeer betrokken en bevlogen medewerkers ontmoet met hart voor hun cliënten, zoekend naar de juiste oplossingen in vaak moeilijke werkomstandigheden.

Convenant als leidraad

Uit gesprekken met toegangsmedewerkers komt naar voren dat het landelijke convenant MO als een duidelijke leidraad beschouwd wordt en dat ze hier zo goed mogelijk naar proberen te handelen.

De toegangsmedewerker werkt bij de gemeente of hulpverlening

Gemeenten kunnen de toegang MO hebben uitbesteed aan de opvanglocatie(s). Ook dit perspectief hebben we meegenomen in het onderzoek.

De voorfase

Professionele hulp wordt pas laat ingeschakeld

Langer verblijf in eigen netwerk leidt vaak tot meer problemen

Cliënten vinden zelf dat ze het niet redden zonder hulp en onderdak

Het daklozenprobleem wordt groter, er is te weinig inzet om het te voorkomen

Medewerkers voelen zich gedwongen selectief te zijn

Soms is het niet mogelijk een oplossing te bieden

DE VOORFASE

De voorfase (1/2)

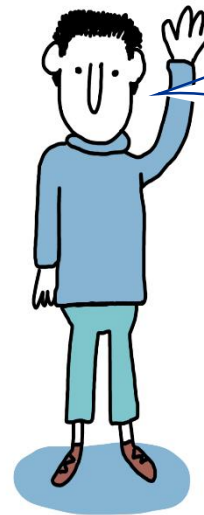
Professionele hulp wordt pas laat ingeschakeld

Wanneer cliënten dak- of thuisloos worden, doen ze in de meeste gevallen niet gelijk een beroep op MO. Dit kan verschillende redenen hebben:

- Cliënten blijven (te) lang zoeken naar oplossingen binnen het eigen netwerk. Hierdoor wordt pas laat professionele hulp ingeschakeld.
- Cliënten vinden het moeilijk om zelf hulp te vragen, de stap naar hulpverlening is groot. Mensen zien er tegenop om hun problemen te delen met anderen. Ze verwachten daarbij vaak niet dat een hulpinstantie of de overheid een oplossing kan bieden.
- Dak- en thuislozen weten vaak moeilijk zelfstandig de weg naar hulpinstanties of de gemeente te vinden en belanden om die reden soms eerst op straat alvorens hulp te vragen.

Langer verblijf in eigen netwerk leidt vaak tot meer problemen

Het gevolg is dat ze vaak (te) lang gebruik blijven maken van het eigen netwerk, waardoor problemen groter worden. Relaties met familie en vrienden komen onder druk te staan, schulden stapelen zich op, ze verliezen hun uitkering of ze zijn niet in staat om te werken waardoor ze hun baan verliezen. De weg naar een oplossing is daardoor langer dan wanneer ze in een vroeg stadium hulp hadden ingeschakeld.

“Ik heb eerst een paar maanden bij familie en vrienden geslapen, maar dat ging vaak niet goed. Na een tijdje komen er toch irritaties over en weer. Dan is het beter om te vertrekken”

De voorfase (2/2)

Cliënten vinden zelf dat ze het niet redden zonder hulp en onderdak

Cliënten wachten vaak lang met het zoeken van hulp en ondersteuning. Dit betekent dat ze op het moment dat ze hulp zoeken, ze zelf vinden dat ze geen andere mogelijkheden meer hebben. Ze voelen zich tijdens de intake MO hierin niet altijd serieus genomen. Ze worden dan terugverwezen naar hun eigen netwerk om daar de oplossing voor hun problemen te zoeken, terwijl ze zelf vinden dat dit geen perspectief biedt. In sommige gevallen leidt dit tot een verergering van hun problemen.

De voorfase

Het daklozenprobleem wordt groter, er is te weinig inzet om het te voorkomen

Het aantal dak- en thuislozen groeit al jaren. Verschillende betrokkenen vinden dat gemeenten meer kunnen doen aan preventie, vroegtijdig signaleren en interventies om dakloosheid te voorkomen. De opvangcapaciteit schiet te kort en ze hopen dat door preventief beleid de druk hierop vermindert.

Medewerkers voelen zich gedwongen selectief te zijn

Doordat de capaciteit in veel regio's te kort schiet zijn gemeenten en toegangsmedewerkers kritisch op wie wel en wie niet recht heeft op MO. Ze vinden dat de beschikbare plekken moeten gaan naar de mensen die dit het meest nodig hebben. Ook zijn ze bang dat wanneer ze te coulant zijn, dit een aanzuigende werking heeft waardoor nog meer dak- en thuislozen zich in hun regio melden. Medewerkers moeten hun keuzes ook (intern en regionaal) verantwoorden en worden hierop aangesproken. Dit leidt er toe dat ze selectief zijn en voor een zakelijke opstelling moeten kiezen. Hierdoor kunnen ze cliënten niet altijd een perspectief bieden en moeten ze hen soms teleurstellen.

Soms is het niet mogelijk een oplossing te bieden

In het convenant of de werkinstructie MO wordt er van uitgegaan dat wanneer de noodzaak daar is, de cliënt wel altijd een perspectief geboden wordt. Medewerkers vinden dat daarin voorbij gegaan wordt aan de realiteit waarin een plek in de opvang niet altijd voor handen is. Het convenant biedt volgens hen te weinig handvatten en oplossingen voor dit soort situaties.

Ans

Ans is 57 jaar. Ze woonde in het verleden bij haar moeder. De woningbouwvereniging was hier niet van op de hoogte. Wanneer haar moeder overlijdt stopt het huurcontract en komt ze op straat te staan.

Ans is verslaafd aan alcohol en kan niet zelfstandig wonen. Ze komt in het opvangcircuit terecht en verhuist van stad naar stad. Ze slaapt dan ook regelmatig op straat. Via verslavingszorg komt ze uiteindelijk in een project voor begeleid wonen.

Dat gaat niet lang goed en opnieuw komt ze op straat. Na opnieuw een periode van dakloosheid kan ze bij haar zus terecht. De verhuurder van haar zus komt er achter dat ze daar woont en sommeert haar te vertrekken. Ze meldt zich dan na omzwervingen bij het gemeentehuis in de plaats waar haar zus woont.

De gemeente twijfelt of ze haar kunnen helpen. Ans heeft namelijk geen historie in deze plaats. Maar ze constateren dat er geen ander regio is waar Ans nog wel een netwerk en toekomst heeft en besluiten haar te helpen. Ans woont nu al lang in de opvang, maar zo lang ze kampt met haar verslavingsprobleem is het moeilijk haar ergens onder te brengen.

De aanmelding

De toegang MO verschilt per regio

Cliënt positiever over route via hulpverlening

Toegang via loket gemeente minder laagdrempelig

Cliënten vaak blij verrast dat ze gelijk geholpen worden

Eén centraal loket schept duidelijkheid, maar heeft ook een keerzijde

Loket MO bij hulpverlening of gemeente?

Soms is er sprake van wachttijd of wachtlijsten

DE AANMELDING

Eerste opvang

De aanmelding (1/2)

De toegang MO verschilt per regio

Globaal zijn er drie verschillende manieren voor de cliënt om zich aan te melden voor MO, dit verschilt per regio:

- Cliënten die zich rechtstreeks melden bij het loket MO van de gemeente.
- Cliënten die zich melden bij de opvang die ook verantwoordelijk is voor de toegang MO.
- Cliënten die zich melden bij de opvang of een hulpverleningsinstantie, die hen vervolgens begeleidt bij de aanmelding bij het loket MO.

Cliënt positiever over route via hulpverlening

Cliënten hebben in het algemeen positievere ervaringen wanneer ze zich melden bij een opvang of hulpverleningsinstelling dan bij het loket van de gemeente.

Wanneer cliënten zich voor MO bij de hulpverlening melden staat de noodzaak voor opvang minder vaak ter discussie. Het lijkt dat er (meer dan bij de gemeente) aandacht is voor de problemen van de cliënt en dat er vaker ook direct zicht is op een oplossing van het onderdakprobleem.

Wanneer de opvang of hulpverleningsinstelling zelf niet verantwoordelijk is voor het toekennen van MO, begeleiden ze cliënten wel vaak bij hun aanmelding bij het loket MO. Er worden dan duidelijke afspraken gemaakt en er wordt vooraf al informatie gedeeld waardoor de drempel minder hoog wordt voor de cliënt.

In sommige gevallen wordt zelfs een gesprek tussen de cliënt en de gemeente als niet noodzakelijk gezien, bijvoorbeeld wanneer de hulpverlener al een goed beeld kan schetsen en er geen twijfelpunten zijn. Voor de cliënt is dit een positief scenario.

“Nee, ik ben niet bij de gemeente langs geweest. Ik heb samen met mijn begeleidster gebeld en dat was genoeg”.

De aanmelding (2/2)

Toegang via loket gemeente minder laagdrempelig

Cliënten ervaren de aanmelding bij gemeenten als zakelijk en niet altijd als cliëntvriendelijk.

- Regelmatig worden cliënten ontvangen bij een balie of loket in een openbare ruimte (of soms zelfs bij een portier) en moeten daar hun problemen eerst voorleggen om een afspraak te krijgen. Voor cliënten voelt dit niet als een veilige omgeving om hun verhaal te doen. Een enkeling werd al aan de balie de toegang ontzegd zonder afspraak, screening of onderzoek.
- Ze moeten in deze gevallen op verschillende plekken hun verhaal doen, eerst bij de balie en daarna bij de toegangsmedewerker MO en soms is er ook nog een aparte intake voor werk en inkomen. Cliënten vinden dit onnodig en ervaren dit als belastend.
- Het is voor hen ook niet altijd duidelijk waarom ze zich bij de gemeente moeten melden. Zij begrijpen de procedure niet en worden hierover niet altijd voldoende voorgelicht.

Cliënten vaak blij verrast dat ze gelijk geholpen worden

Cliënten vinden het positief dat ze in de meeste gevallen gelijk een opvangplek hebben, ook wanneer ze nog in afwachting zijn van verdere stappen en voordat de screening en verder onderzoek plaatsvinden.

Eén centraal loket schept duidelijkheid, maar heeft ook een keerzijde

De meeste cliënten die al langer dak- of thuisloos zijn of dit eerder zijn geweest, vinden het positief wanneer er sprake is van één centraal toegangslotet in een regio. Dit zorgt voor duidelijkheid en draagt er voor hun gevoel aan bij dat instanties en medewerkers hun verantwoordelijkheid nemen. Het voorkomt dat cliënten van het kastje naar de muur gestuurd worden, zoals volgens hen in het verleden vaker het geval was.

Maar sommigen ervaren ook de negatieve kanten. In het verleden kozen cliënten die langdurig dakloos waren er nog wel eens voor om te verkassen van de ene opvang naar de andere of zelfs naar andere regio's. Nu is er veel meer controle en regie waardoor dit minder goed mogelijk is.

De aanmelding

Loket MO bij hulpverlening of gemeente?

Uit de gesprekken met medewerkers kregen we de indruk dat verschillende regio's nog aan het zoeken zijn naar de beste manier waarop de toegang tot maatschappelijke opvang vormgegeven kan worden.

- In het algemeen lijkt iedereen het er over eens dat één loket per regio zorgt voor duidelijkheid en overzicht maar dat de vraag is wat de meest logische locatie is voor dit loket.
- Vanuit het perspectief van de cliënt lijkt het het meest laagdrempelig het MO-loket onder te brengen bij de hulpverlening.
- In grotere steden of regio's waar meerdere opvanglocaties zijn en meerdere hulpverleningsorganisaties betrokken zijn, ligt het meer voor de hand het MO-loket onder te brengen bij de gemeente.
- Ook zijn er regio's waarbij de intake en het onderzoek decentraal plaatsvindt bij de opvanginstellingen maar de beslissing centraal genomen wordt, door de gemeente in overleg met de instellingen.

Uit de gesprekken met medewerkers blijkt dat er soms ook onduidelijkheden ontstaan over de verantwoordelijkheden van de gemeente wanneer de toegang MO is uitbesteed aan een hulpverleningsorganisatie. De vraag is dan wie eindverantwoordelijk is op het moment dat er verschillen van inzicht blijven bestaan over de rechtmatigheid van aanvragen of een verschil van mening tussen regio's. Er is niet altijd goed vastgelegd waar de verantwoordelijkheid van de hulpverlening eindigt en waar die van de gemeente start.

Soms is er sprake van wachttijd of wachtlijsten

Het loket toegang MO is niet altijd geopend of soms komen cliënten eerst op een wachtlijst. Cliënten worden in afwachting daarvan wel opgevangen maar sommigen van hen raken uit beeld in de periode tussen aanmelding bij de opvang en de screening MO. In sommige gevallen is er niet direct een opvangplek beschikbaar en ook dan dreigen cliënten uit beeld te raken.

Joost

Joost is 19. Hij woont bij zijn vader. Het botert niet tussen die twee en hij wordt op straat gezet. Gelukkig kan hij bij een vriend terecht maar daar slaapt hij op de bank. Na een tijdje gaat ook dat niet goed. Er ontstaan irritaties en de vriend vraagt hem iets anders te regelen.

Hij verblijft daarna steeds bij familie of vrienden, soms voor één nacht, soms wat langer. Joost heeft een baan maar het wordt steeds moeilijker om dit vol te houden als gevolg van zijn onregelmatige leven. Na verloop van tijd kan hij nergens meer terecht en belandt hij op straat. Hij overnacht dan in de bedrijfshal van zijn werkgever.

Via via hoort hij dat hij terecht kan bij de gemeente voor onderdak. Hij meldt zich voor een gesprek hierover. De medewerker van de gemeente hoort zijn verhaal aan en zegt niets voor hem te kunnen doen. Hij is zelfstandig en heeft een eigen inkomen. Ze adviseren hem zich in te schrijven voor huisvesting of een kamer te zoeken.

Voor Joost is het onmogelijk een kamer te vinden en opnieuw slaapt hij afwisselend op zijn werk, bij vrienden en uiteindelijk zelfs op straat. Zijn werkgever besluit zijn arbeidscontract niet te verlengen, omdat hij niet meer op Joost kan rekenen. Joost begrijpt dit.

Joost meldt zich na verloop van tijd weer bij de gemeente. Hij mag opnieuw zijn verhaal vertellen en nu wordt hij wel geholpen. Joost woont nu nog steeds in de crisisopvang en wacht al maanden op een plek in begeleid wonen.

Screening & onderzoek

Doel en noodzaak van het gesprek niet altijd duidelijk

Cliënten voelen zich gewantrouwd

Medewerkers zijn vaak wel in staat een goede inschatting te maken.

Verschillen in interpretatie wat betreft doelgroep MO

Inschatting van kans van slagen is soms subjectief

Capaciteitsprobleem is van invloed op de afweging en beslissing

Geen evenredige verdeling van aanvragen over regio's

De voorkeur van cliënten weegt mee

Soms meningsverschillen of negatieve uitkomst

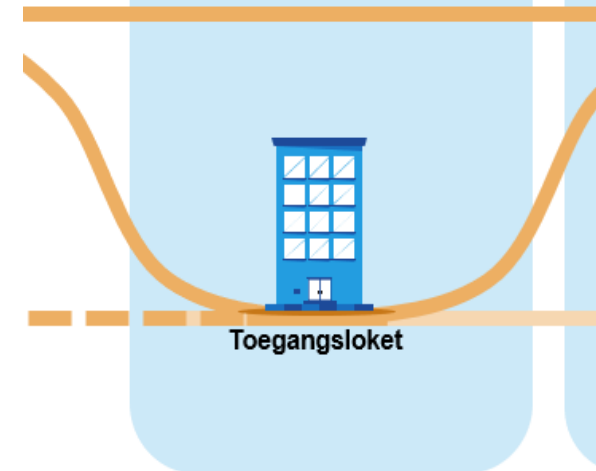
Convenant lijkt de mogelijkheid tot opvang buiten de eigen regio te beperken

Meer inzicht gewenst in beschikbaarheid opvangplekken

Geschillenprocedure niet altijd duidelijk

Het helpt wanneer je elkaar kent

SCREENING EN ONDERZOEK

Screening en onderzoek

Doel en noodzaak van het gesprek voor cliënt niet altijd duidelijk

Vooraf cliënten die zich rechtstreeks melden bij het loket van de gemeente hebben hier vaker problemen mee. Het is soms de plek waar ze voor het eerst hulp vragen en hun problemen bespreken:

- In deze gesprekken lijkt vooral de vraag centraal te staan of de aanvraag van de cliënt rechtmatig is in plaats van dat het probleem van de cliënt centraal staat.
- Sommige gemeenten combineren de intake voor toegang MO met de intake voor werk en inkomen en dan is het gesprek met twee personen. Voordeel is dat de cliënt maar één keer zijn problemen hoeft te delen. Nadeel is dat de cliënt twee mensen treft en dat dit soms als vreemd en verwarrend overkomt, temeer omdat de medewerkers een verschillend doel hebben met het gesprek.
- Omdat er doorgevraagd wordt op bepaalde criteria, hebben cliënten het gevoel dat er vraagtekens gezet worden bij hun verhaal en dat hun problemen verwijtbaar zijn. Vooral wanneer dit ook nog gecheckt wordt bij derden.

Sommige cliënten typeerden het gesprek dat ze gehad hadden dan ook als afstandelijk en zakelijk.

De voorkeur van cliënten weegt mee

De meeste cliënten hebben wel de indruk dat hun mening en voorkeur gehoord worden en een rol spelen in de afwegingen. De wens van de cliënt wordt dan ook vaak gehonoreerd.

Desondanks soms meningsverschillen of negatieve uitkomst

Desondanks leidt de vraag in welke regio de cliënt het meeste perspectief heeft regelmatig tot discussie. Sommige cliënten vonden dat de medewerker in hun geval teveel keek naar de onmogelijkheden in de regio van aanmelding en te weinig naar de noodzaak van vertrek uit de andere regio (meestal vanwege negatieve ervaringen).

Ook de mate van zelfredzaamheid van de cliënt geeft soms reden tot twijfel of is reden voor afwijzing, bijvoorbeeld wanneer de cliënt nog een eigen inkomen heeft of nog terecht kan in het eigen netwerk. Sommige cliënten werden in eerste instantie terugverwezen naar hun eigen netwerk wat hun problemen heeft verergerd.

Cliënten zijn bij verschil van mening soms onvoldoende in staat voor zichzelf op te komen of hebben geen geduld en verdwijnen uit zicht wanneer er een discussie of een impasse ontstaat.

Screening en onderzoek (1/4)

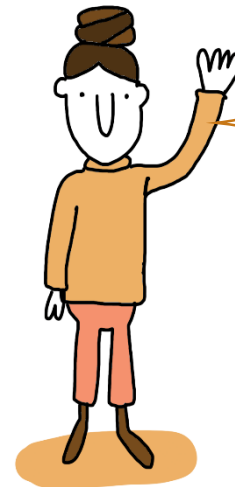
Medewerkers zijn vaak wel in staat een goede inschatting te maken

Medewerkers kunnen over het algemeen aan de hand van het convenant en de werkinstructie een goede inschatting maken waar een cliënt de meeste kans heeft op een duurzaam herstel, zo zeggen ze zelf. Toch zijn er ook casussen die ingewikkeld zijn en tot dilemma's en meningsverschillen leiden, zowel waar het gaat om de doelgroep MO als om de vraag in welke regio de cliënt de meeste kans van slagen heeft.

Verschillen in interpretatie wat betreft doelgroep MO

Het convenant MO definieert de doelgroep als volgt: *“personen die de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving”*. Gemeenten of medewerkers lijken het convenant op dit punt verschillend te interpreteren. Waar in de ene regio vrijwel altijd eerst onderdak verleend wordt en een onderzoek gestart wordt, wijst de andere gemeente cliënten bij voorbaat als niet rechthebbend af, wanneer ze inschatten dat cliënten zichzelf zouden moeten kunnen redden.

Sommige gemeenten vinden namelijk dat er steeds meer oneigenlijk gebruik gemaakt wordt van de MO door cliënten met alleen een huisvestingsprobleem. Deze cliënten willen wel een dak boven hun hoofd maar hebben geen behoefte aan hulp en ondersteuning. Ze vinden dat deze cliënten niet onder de doelgroep MO vallen.

“In de meeste gevallen is het wel duidelijk wat er moet gebeuren, vooral wanneer iemand gewoon uit deze regio komt. In de andere gevallen komen we er eigenlijk ook vaak wel uit”

Screening en onderzoek (2/4)

Inschatting kans van slagen is soms subjectief

Ook waar het gaat om de regio met de meeste kans van slagen voor de cliënt ontstaan er soms interpretatieverschillen tussen regio's:

- De criteria die hierin mee wegen, zoals netwerk, financiële situatie, dagbesteding, enzovoort, zijn vaak wel duidelijk. Sommige gemeenten gebruiken een zelfredzaamheidsmatrix om de situatie en slagingskans van de cliënt op de verschillende levensgebieden te inventariseren en in andere gemeenten gaat het op basis van intuïtie, ervaring, persoonlijke inschatting. Dan is er geen concreet toetsinstrument.
- Maar medewerkers in verschillende gemeenten kunnen dezelfde situatie anders beoordelen en anders laten meewegen in hun oordeel. Medewerkers erkennen ook dat hun inschatting subjectief is en vinden dat vaak moeilijk.
- Het convenant of de werkinstructie biedt hiervoor geen handvatten en sommigen medewerkers hebben behoefte aan een verdere concretisering en objectivering van zelfredzaamheid. Anderen vinden dit niet wenselijk omdat ze bang zijn dat daarmee de menselijke maat verdwijnt uit de afweging.

Capaciteitsprobleem is van invloed op de beslissing

Medewerkers hebben het idee dat gemeenten met een grote dak- en thuislozenproblematiek en gebrek aan opvangmogelijkheden strengere normen hanteren en tot andere conclusies komen bij de vraag waar cliënten de meeste kans van slagen hebben. Dit leidt regelmatig tot verschil van inzicht en tot discussies tussen regio's. De gemeenten die het betreft geven aan dat ze geen opties hebben en dat het een keuze is tussen geen opvang of opvang in een andere regio.

Geen evenredige verdeling van aanvragen over regio's

Sommige regio's krijgen meer dan gemiddeld veel aanvragen MO om verschillende redenen:

- Grote steden zijn meer in trek bij dak- en thuislozen.
- Gezinnen die terugkeren uit het buitenland melden zich vaker in bepaalde regio's.
- Sommige regio's hebben vaker te maken met cliënten die ontslagen worden uit inrichtingen en daardoor als eerste in hun regio op straat komen te staan.

Deze regio's vragen om meer begrip voor de problematiek waarmee zij te kampen hebben.

Screening en onderzoek (3/4)

Convenant lijkt de mogelijkheid tot opvang buiten de eigen regio te beperken

Gebrek aan opvangcapaciteit is in veel regio's een probleem. Het convenant zegt hierover: *“indien het college niet onverwijld maatschappelijke opvang kan bieden waar dit wel terstond noodzakelijk is, treft het college maatregelen om onverwijld op een andere wijze of in een andere gemeente of regio tijdig te voorzien in de behoefte van de cliënt aan maatschappelijke opvang”*.

Echter, in de werkinstructie MO komt dit alleen terug als voetnoot en worden geen handvatten gegeven hoe hier mee om te gaan. Omdat dit verder niet uitgewerkt is lijken medewerkers de conclusie te trekken dat buiten het convenant om, er geen mogelijkheden meer bestaan om cliënten tijdelijk onder te brengen in andere regio's.

Capaciteitsprobleem leidt tot noodoplossingen

Meerdere gemeenten lossen nu het capaciteitsprobleem op door cliënten uit nood te laten slapen op noodplekken die hiervoor niet zijn ingericht (bijv. op matrassen op de grond in openbare ruimtes). Formeel wordt hiermee voldaan aan de plicht onderdak te bieden maar de vraag is of dit de toets der kritiek kan doorstaan.

Door het gebrek aan opvang ontbreekt het ook vaak aan mogelijkheden om wat selectiever te zijn in hoe en waar cliënten worden opgevangen. Gemeenten zouden het liefst verschillende type cliëntgroepen (jongeren, vrouwen, gezinnen, verslaafden, psychiatrie) gescheiden opvangen, maar hebben daar geen mogelijkheden voor.

Meer inzicht gewenst in beschikbaarheid opvangplekken

Veel medewerkers zeggen desgevraagd behoefte te hebben aan inzicht in de beschikbare capaciteit in andere regio's. Hiermee wordt voorkomen dat cliënten geen onderdak hebben of moeten slapen op plaatsen die daarvoor niet geschikt zijn. Ook wordt voorkomen dat cliënten onaangekondigd opduiken in regio's die daar niet op voorbereid zijn.

De verwachting hierbij is dat sommige regio's wel bereid zijn cliënten tijdelijk op te vangen Op voorwaarde dat de andere regio zorg draagt voor verder onderzoek en voor voorzieningen op de lange termijn.

Screening en onderzoek (4/4)

Geschillenprocedure niet altijd duidelijk

Wanneer er geen overeenstemming gevonden wordt over de vraag in welke regio de cliënt het meeste perspectief heeft, is het voor sommige medewerkers niet duidelijk welke procedure dan gevolgd dient te worden. Dit leidt er soms toe dat er niet wordt opgeschaald, dat de impasse blijft bestaan en dat er geen oplossing wordt geboden.

Het helpt wanneer je elkaar kent

Gemeenten weten ook niet altijd van elkaar hoe de toegang georganiseerd is en welke organisatie of persoon zij bij een andere gemeente kunnen benaderen voor overleg of escalatie. Dit vormt soms een drempel in het onderzoek en afstemming.

Medewerkers hebben behoefte aan een landelijke sociale kaart waarin per regio opgenomen is bij welke organisatie de toegang MO is belegd en welke contactpersonen benaderbaar zijn voor overleg.

Sommige gemeenten hebben het initiatief genomen om regulier te overleggen met gemeenten met wie zij vaker te maken hebben in het kader van de MO. Dit geeft inzicht in elkaars problematiek en zienswijzen en maakt overleg over specifieke casussen laagdrempeliger en constructiever.

Chantal

Chantal heeft twee kinderen en gaat samenwonen met Henk. Ze huren een mooi appartement in de vrije sector. Na verloop van tijd ontstaan er relatieproblemen en Henk vertrekt. Chantal blijft achter met haar kinderen. Alleen kan ze de hoge huur niet meer opbrengen. Henk voelt zich niet verantwoordelijk, de kinderen zijn niet van hem.

Chantal dreigt dakloos te worden en meldt zich bij de gemeente. De medewerker van de gemeente is erg betrokken en bespreekt met haar haar situatie. Ze heeft geen schulden, haar inkomen is hoog genoeg om iets goedkopere te huren, er zijn geen opvoedings-, psychische problemen, er is geen hulpverleningsvraag. Er zijn lange wachtlijsten voor woningzoekenden, de gemeente kan niets voor haar doen.

De medewerker geeft aan dat wanneer er wel zicht zou zijn op een plek de afweging misschien anders zou zijn. Hij adviseert haar eerst hulp te zoeken in het eigen netwerk. Als ze echt op straat komt te staan, kan ze zich opnieuw melden.

Het vervolg

Crisisopvang is vaak langdurig

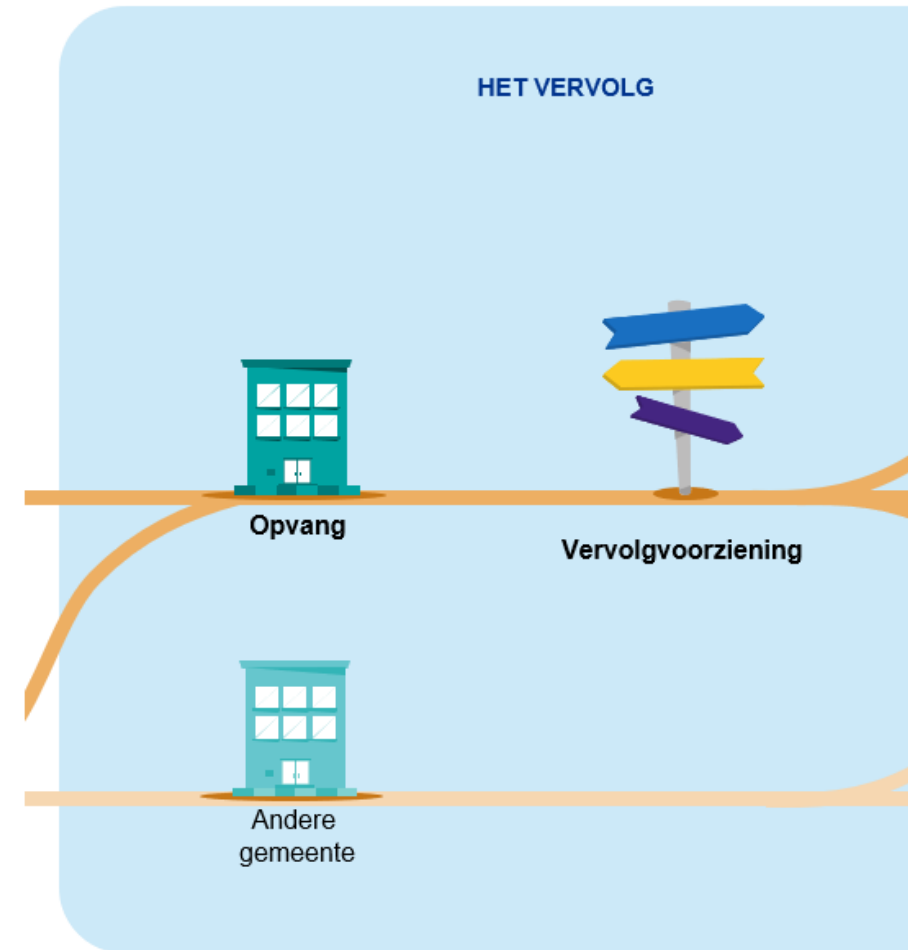
MO in sommige gemeenten onder voorwaarde

Cliënten maken soms andere keuzes

Overdracht verloopt niet altijd vlekkeloos

Cliënten worden buiten de procedures om doorgestuurd

Het vervolg

Crisisopvang is vaak langdurig

Na toekenning MO verblijven cliënten vaak nog langdurig in de crisisopvang. Enerzijds vanwege gebrek aan doorstroommogelijkheden naar reguliere voorzieningen of huisvesting, anderzijds omdat zij zelf onvoldoende progressie maken om zelfstandig te functioneren.

MO in sommige gemeenten onder voorwaarde

Wanneer cliënten in de gemeente van melding worden opgevangen krijgen ze in de meeste gevallen een contactpersoon of casemanager die met hen een hupverleningsplan opstelt. De cliënt behoudt recht op opvang zolang hij of zij meewerkt aan de realisatie van dit plan. De beschikking is dan voorwaardelijk. Veel cliënten vinden dit vanzelfsprekend en ervaren dit als een vorm van ondersteuning, maar er zijn ook cliënten bij wie dit weerstand oproept. Hun behoefte is onderdak en niet begeleiding of hulpverlening. Soms ontstaan hierdoor conflicten waarna de cliënt alsnog op straat komt te staan. De vraag is dan waar de cliënt nog recht op heeft.

Cliënten maken soms andere keuzes

Cliënten werken niet altijd mee aan een overdracht naar een andere gemeente. Ook niet wanneer dit samen met hen is besloten omdat dit de meest voor de hand liggende stap is. Ze kiezen er soms voor om alsnog andere oplossingen te zoeken en verdwijnen uit beeld.

Het vervolg

Overdracht verloopt niet altijd vlekkeloos

Gemeenten doen in het algemeen moeite om de overdracht van cliënten probleemloos te laten verlopen. In veel gevallen loopt dit ook goed. Maar wanneer de overdracht of afspraken hieromtrent te vrijblijvend zijn of wanneer er veel gevraagd wordt van de cliënt gaat het soms mis.

Medewerkers geven ook voorbeelden waarbij de overdracht van de ene naar de andere gemeente geregeld is, waarna de cliënt 'verdwijnt'. Ze vermoeden dan dat de cliënt zich bij een derde gemeente heeft gemeld. Sommige medewerkers pleiten voor een landelijke registratie zodat de cliënt in beeld blijft maar anderen vinden dat dit ten koste gaat van de privacy en autonomie van de cliënt.

Cliënten worden buiten de procedures om doorgestuurd

Gemeenten en opvanginstellingen hebben het gevoel dat ondanks het convenant er nog regelmatig cliënten doorgestuurd worden uit andere regio's zonder overleg, aankondiging of overdracht. De reden is dan waarschijnlijk gebrek aan capaciteit in de opvang in die regio.

Ondanks dat dit niet volgens het protocol is, vindt de ontvangende regio het dan wel prettig op de hoogte gesteld te worden zodat zij tijd hebben om hierop te anticiperen.

“Soms staat er iemand voor je neus uit een andere plaats en die is dan doorgestuurd. Het is dan niet altijd duidelijk hoe en door wie. Ik heb dan liever dat ze dan toch eerst even contact opnemen uit die andere regio”

Aanbevelingen (1/3)

Op basis van voorgaande inzichten uit het onderzoek doen we een aantal concrete aanbevelingen. Eerst vanuit het perspectief van de cliënt, daarna op het gebied van proces en organisatie.

Vanuit perspectief cliënt

- Cliënten vragen vaak pas hulp wanneer ze het zelf niet redden. Ga er niet te snel vanuit dat de cliënt zelfredzaam is of kan terugvallen op zijn netwerk. Een vroegtijdige interventie kan grotere problemen voorkomen, waardoor uiteindelijk de weg terug naar zelfredzaamheid korter is.
- Maak de drempel niet te hoog voor cliënten om hulp te vragen en te krijgen. Het feit dat er in veel regio's gebrek is aan capaciteit of middelen zou er niet toe moeten leiden dat er daarom een selectie 'aan de poort' plaatsvindt. Cliënten hebben recht op hulp en ondersteuning, tenzij er inhoudelijke redenen zijn om deze niet te verlenen. Daarbij komt dat het maken van een zakelijke afweging met betrekking tot de toekenning MO niet bij voorbaat hoeft te resulteren in een afwijzende houding jegens de cliënt.
- Organiseer het intakeproces zo, dat de cliënt niet meerdere malen zijn verhaal hoeft te doen op privacy-onvriendelijke plekken.
- De aanmelding voor MO mag gedaan worden door derden namens de cliënt. Vraag je dan af of een intake of screeningsgesprek met de cliënt zelf in alle gevallen nodig is, wanneer de situatie en de problemen van de cliënt reeds in kaart gebracht zijn door een hulpverlener.
- Cliënten hebben soms verkeerde verwachtingen van het screeningsgesprek. Maak duidelijk met welk doel gesprekken plaatsvinden en wat de cliënt wel en niet kan verwachten. Geef inzicht in het proces en de afwegingen die gemaakt worden.
- Zorg dat cliënten zich gehoord voelen. Waak er voor dat een te sterke focus op proces, screening en interne afwegingen ten koste gaat van de menselijke maat.
- Wijs cliënten op de mogelijkheid van cliëntondersteuners wanneer zij zaken niet begrijpen of niet in staat zijn voor zichzelf op te komen.

Aanbevelingen (2/3)

- Interpretatie- en meningsverschillen met betrekking tot doelgroep, zelfredzaamheid en slagingskans zullen blijven bestaan, maar laat deze niet ten koste gaan van een oplossing voor de cliënt. Schaal waar nodig op naar leidinggevend of bestuurlijk niveau of maak gebruik van de adviescommissie geschillen landelijke toegankelijkheid.
- Maak in het geval van overdracht duidelijke en concrete afspraken vooral wanneer de cliënt niet zelfredzaam is.
- Onderzoek bij capaciteitsproblemen de mogelijkheid van tijdelijke crisisopvang buiten de eigen regio, zonder dat er een formele overdracht in het kader van de MO naar die regio plaatsvindt. Dit in afwachting van een opvangplek in de eigen regio.
- Onderzoek de mogelijkheid om cliënten die in nog in hoge mate zelfredzaam zijn gelijk door te laten stromen naar voorzieningen met een begeleiding gericht op snel herstel, zodat hun problematiek niet verergert.

Proces en organisatie

- Onderzoek of criteria rondom doelgroep, zelfredzaamheid en slagingskans verder geobjectiveerd kunnen worden zodat willekeur wordt voorkomen. Maar voorkom dat de screening hierdoor een louter administratief proces wordt waarin geen ruimte is voor intuïtie, gevoel en inlevingsvermogen en geen ruimte voor uitzonderingen.
- Sommige regio's werken met een tijdelijke of voorwaardelijke beschikking MO. Deze kan worden ingetrokken wanneer de cliënt zich niet aan afspraken houdt. Het convenant of de werkinstructie MO zegt niets over deze mogelijkheid. Maak inzichtelijk waar de cliënt nog recht op heeft bij intrekking van de beschikking.
- Voorkom zo veel mogelijk dat als gevolg van gebrek aan capaciteit in de opvang en vervolgvoorzieningen, de richtlijnen rondom MO niet gevolgd worden. En voorkom tevens dat dit capaciteitsgebrek van invloed is op de inhoudelijke afwegingen die gemaakt worden met betrekking tot het perspectief en de slagingskansen van de cliënt.

Aanbevelingen (3/3)

- Laat het covenant en de richtlijnen niet te koste gaan van de flexibiliteit bij het bieden van crisisopvang tussen regio's, ook wanneer de cliënt geen binding heeft of zal krijgen met desbetreffende regio.
- Verken de mogelijkheid van een landelijke of bovenregionale capaciteitsmonitor.
- Maak kennis en overleg met andere regio's. Dit geeft inzicht in elkaars problematiek en zienswijzen en maakt overleg over casussen laagdrempelig en constructiever.
- Maak gebruik van de lijst met contactpersonen BW en MO van de VNG en zorg dat deze up-to-date blijft.
<https://vng.nl/artikelen/contactpersonen-landelijke-toegankelijkheid-bw-en-mo>

Deel 3: Best practices

Thema: Oplossingsgerichtheid

Situatie

Een client meldt zich voor opvang bij een gemeente in het midden van het land. De client komt uit de Randstad en uit het gesprek en het onderzoek blijkt dat er nog contacten zijn met hulpverleningsorganisaties in de plaats van herkomst. Het ligt voor de hand de cliënt terug te verwijzen en te zorgen voor een warme overdracht naar deze regio.

Complicatie

Uit de opstelling van de cliënt blijkt een grote weerstand om terug te gaan. De medewerker van de gemeente schat in dat de cliënt dit dan ook niet zal doen en zich wellicht zal gaan melden in een derde regio.

Oplossing

De gemeente van melding besluit de cliënt toch op te nemen, dit in overleg met de hulpverleners in de regio van herkomst. Met de cliënt wordt een herstelplan opgesteld met concrete voorwaarden. Wanneer de cliënt niet werkt aan herstel zal hij alsnog terugverwezen worden naar de andere regio.

Situatie

Het aantal dak of thuisloze jongeren neemt toe. Deze jongeren zijn in sommige gevallen wel thuisloos, maar zijn nog in redelijke mate zelfredzaam. Er is dan nog geen sprake van zware problematiek op verschillende levensgebieden.

Complicatie

Wanneer deze jongeren in de reguliere crisisopvang belanden, ontstaat het risico dat hun problemen eerst in sterke mate verergeren, voordat er gewerkt kan worden aan oplossingen.

Oplossing

Verschillende gemeenten doen hun best om deze jongeren alternatieve voorzieningen te bieden, bijvoorbeeld door ze direct door te laten stromen naar begeleid wonen. Het idee hierbij is dat wanneer het probleem van onderdak is opgelost, er meer ruimte en motivatie ontstaat om te werken aan andere problemen. De verwachting is dat de cliënt hierdoor minder lang gebruik hoeft te maken van de voorziening en sneller weer op eigen benen zal staan.

Thema: Overleg en samenwerking (1/2)

Situatie

Een gemeente buiten de Randstad ondervindt dat er met enige regelmaat cliënten uit andere regio's zich melden. Daarbij bestaat het gevoel en hebben ze soms ook concrete aanwijzingen dat deze cliënten reeds in andere regio's afgewezen zijn en dat zij zonder overleg of overdracht doorverwezen zijn.

Complicatie

De gemeente wordt op onverwachte momenten geconfronteerd en 'overvallen' met crisisgevallen uit andere regio's en heeft geen mogelijkheid hierop van tevoren te anticiperen.

Oplossing

Deze gemeente heeft dan liever dat er vooraf overleg plaatsvindt over cliënten die doorgestuurd worden, zelfs als dit buiten het convenant en de procedures om gebeurt. Op die manier krijgt zij meer inzicht in de situatie en achtergronden van de cliënt en bestaat de mogelijkheid om al in een eerder stadium op zoek te gaan naar een mogelijke opvangplek.

Beter dat dan geconfronteerd te worden met een acute crisissituatie.

Situatie

Het is voor medewerkers in de ene regio niet altijd duidelijk hoe de MO in een andere regio is geregeld, wie aanspreekpunt is en wie verantwoordelijk is. Ook is er vaak sprake van onbekendheid met elkaars visie en werkwijzen.

Complicatie

Dit bemoeilijkt het onderzoek en overleg wanneer een client uit een andere regio komt. Ook is het moeilijker elkaar (figuurlijk) te vinden in het overleg over een eventuele overdracht. Dit leidt er toe dat de samenwerking trager op gang komt en stroever verloopt, zeker wanneer er tegengestelde belangen zijn.

Oplossing

In verschillende delen van het land bestaan en ontstaan regio-overstijgende initiatieven tot overleg waardoor meer inzicht en begrip ontstaat in elkaars positie en in de problemen en uitdagingen waarmee de verschillende regio's te kampen hebben. Hiermee ontstaat de mogelijkheid gezamenlijke problemen op te lossen, zowel op cliënt- als algemeen niveau.

Thema: Overleg en samenwerking (2/2)

Situatie

Gemeenten hebben soms moeite om afstemming tussen gemeente, hulpverleners en opvanginstellingen te organiseren.

Complicatie

Cliënten moeten soms vaker hetzelfde verhaal houden in wat voor hen als één proces wordt ervaren. Ook zijn verschillende partijen in de keten niet altijd goed op de hoogte van de cases die spelen.

Oplossing

Een gemeente in het zuiden van het land heeft een wekelijks overleg ingesteld waarin alle opvanginstellingen in de centrumgemeenten participeren. Dat gaat onder andere om opvang voor jongeren, opvang voor verslaafden, reguliere nachtopvang. In dat overleg worden, onder voorzitterschap van de gemeente, wekelijks alle lopende aanmeldingen doorgelopen en bepaald (indien nog niet afgestemd) welke cliënt waar het beste terecht kan. Indien het gezelschap er niet uit komt, hakt de voorzitter de knoop door.

Thema: Inleven in de situatie van de cliënt

Situatie

Doordat het proces van toegang MO in veel regio's in fases is opgeknipt moeten cliënten een aantal malen opnieuw hun verhaal vertellen. Soms eerst bij een hulpverlener, daarna bij de gemeente aan de balie, daarna tijdens de screening MO en soms ook nog voor de intake werk en inkomen.

Complicatie

Voor de instanties is het doel van het gesprek steeds anders, maar voor de cliënt is het onderscheid niet duidelijk of niet relevant. De cliënt ervaart dit als moeilijk en belastend.

Oplossing

Een gemeente onderkent dit probleem en heeft besloten dat het niet altijd nodig is zelf uitgebreide intakegesprekken met de cliënt te doen. Wanneer de cliënt reeds bekend is of uit de eigen regio komt en ook duidelijke gronden heeft om een beroep te doen op MO, dan vindt in eerste instantie alleen afstemming plaats met de opvanginstelling waar de cliënt zich heeft gemeld. In een later stadium vindt dan eventueel een voortgangsgesprek plaats.

Situatie

Cliënten kloppen aan bij de gemeente voor hulp bij hun problemen. Ze zijn er daarbij vaak niet voorbereid op wat hen te wachten staat. Ze zijn niet bekend met de procedure rondom de toegang MO en de rechten en voorwaarden die hiermee samenhangen.

Complicatie

Cliënten worden door medewerkers MO kritisch bevroegd om uiteindelijk een inschatting te kunnen maken van het recht op MO. Cliënten verwachten dit vaak niet en voelen zich niet begrepen en onheus bejegend.

Oplossing

Een gemeente legt eerst uitgebreid de procedure en het doel van de gesprekken uit aan cliënten, zodat de verwachtingen overeenstemmen. Cliënten vinden deze duidelijkheid in het algemeen prettig, want er hangt veel af van het gesprek. Wanneer de informatie niet 'landt' bij cliënten is er de mogelijkheid voor een vervolggesprek op een wat later moment om één en ander opnieuw uit te leggen en te bespreken.

Bijlagen

A: onderzoeksverantwoording

B: aangeleverde data gemeenten

C: analyse beleidsdocumenten

D: geanalyseerde documenten gemeenten

E: convenant landelijke toegankelijkheid MO –
huidige situatie

Onderzoeksverantwoording kwantitatief onderzoek

Methode

In samenspraak met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport (VWS) en de VNG is gekozen voor het uitsturen van een online vragenlijst. Hierin zijn zowel kwalitatieve als kwantitatieve vragen gesteld aangaande de volgende onderwerpen:

- Bepalen in welke gemeente de grootste kans op duurzaam herstel ligt
- (Aangepaste) beleidsregels MO n.a.v. het aangepaste convenant Landelijke toegankelijkheid MO
- Remigranten en remigrerende gezinnen
- Ontwikkelbehoeften vanuit gemeenten met betrekking tot maatschappelijke opvang

Vragenlijstconstructie

Alle vragen zijn opgesteld door KPMG en inhoudelijk afgestemd met de opdrachtgevers. De vragenlijst is gecontroleerd op begrijpelijkheid (snapt de respondent de vragen) en gebruiksgemak. Bij het opstellen van de vragenlijsten zijn de basisprincipes van validiteit en betrouwbaarheid toegepast.

Doelgroep

De doelgroep bestaat uit de 43 centrumgemeenten maatschappelijke opvang & beschermd wonen. Voor opvang en beschermd wonen is tussen Rijk en de VNG afgesproken dat voorlopig met centrumgemeenten zal worden gewerkt. Via de VNG is contact opgenomen met elk van de centrumgemeenten met de vraag de online vragenlijst in te vullen.

Leeswijzer

De kwalitatieve inzichten zijn een afgeleide van alle open antwoorden die zijn gegeven. Deze zijn op geaggregeerd niveau geïnterpreteerd en weergegeven. De kwantitatieve data zijn gecorrigeerd voor outliers (extreme antwoorden).

Looptijd vragenlijst

De vragenlijst liep van 16 april tot en met 22 mei 2020. Een extra verzoek tot het sneller leveren van de cijfers aangaande remigranten werd op 24 april 2020 verstuurd. Non responderende gemeenten zijn in september nagebeld om alsnog deel te nemen.

Respons

Van de 43 centrumgemeenten hebben (al dan niet gedeeltelijk) 40 gemeenten gereageerd; 35 gemeenten hebben informatie over remigranten aangeleverd.

Onderzoeksverantwoording kwalitatief onderzoek 'cliëntreis'

Methode

In samenspraak met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de VNG is gekozen voor het afnemen van interviews met (ex)-cliënten die beroep hebben gedaan op de maatschappelijke opvang. Om ook de andere kant van de cliëntreis te belichten, hebben we medewerkers gesproken die werkzaam zijn binnen de toegang van de maatschappelijke opvang. De deelnemers aan het interview hebben we verworven via de connecties van VNG, Valente, het ministerie van VWS en door actief rondbellen.

Onderzoeksvragen (ex)-cliënten

De interviews met (ex)-cliënten werden afgenomen aan de hand van een interviewleidraad. Hierin werd, na de eerste introductie, het globale aanvraagproces besproken waarna dieper werd ingegaan op de verschillende vastgestelde contactmomenten en stappen. De nadruk werd hier voornamelijk gelegd op het toegangsproces. Bij elke stap of contactmoment werd onder andere gevraagd naar de persoon zijn of haar verwachtingen, beleving en het resultaat. Tot slot werd er gevraagd naar zijn of haar algehele indruk en de momenten die (in negatieve en positieve zin) bij zijn gebleven. Het interview duurde gemiddeld één uur en werd op locatie gehouden (de nachtopvang en bij belangenbehartigers). De laatste gesprekken werden door de toegespitste maatregelen van de overheid middels een telefonisch interview afgenomen. Cliënten kregen een vergoeding van 30 euro.

Onderzoeksvragen toegangsmedewerkers

Ook de interviews met toegangsmedewerkers werden middels een interviewleidraad afgelegd. Deze interviews focusten zich voornamelijk op de eerste opvang, de screening, het onderzoek en de eventuele overdracht naar een andere gemeente. Daarnaast werd er aandacht besteed aan de manier waarop de aanvraag MO is ingericht en welke *best practices* en verbeterpunten ze zagen binnen dit proces. Het interview duurde gemiddeld één uur en werd op locatie gehouden.

Doelgroep en steekproef (ex)-cliënten

De doelgroep voor het veldonderzoek bestond (ex)-cliënten die beroep hebben gedaan op maatschappelijk opvang. De steekproef bestond uit 27 (ex)cliënten. Deze groep bestond uit 21 volwassenen, vijf jongvolwassenen en 1 gezin. Van de 27 (ex)-cliënten waren er 20 man en 7 vrouw. De (ex)-cliënten kwamen samen uit vijf verschillende gemeenten en hebben via verschillende toegangsprocessen beroep gedaan op maatschappelijke opvang.

Doelgroep en steekproef medewerkers MO

Daarnaast hebben we acht medewerkers gesproken die zich bezighouden met de maatschappelijke opvang. Dit waren zowel toegangs- als wel beleidsmedewerkers. Dit aantal was verdeeld over zes gemeenten.

Looptijd veldonderzoek

Het veldonderzoek liep van medio juli t/m begin oktober 2020.

Aangeleverde data gemeenten

Gemeente	Cijfers remigranten	Kwalitatief
Alkmaar	Geen reactie	Ja, gedeeltelijk
Almelo	Geen cijfers kunnen aanleveren	Ja
Almere	Ja	Ja, gedeeltelijk
Amersfoort	Ja, gedeeltelijk	Ja
Amsterdam	Ja	Ja
Apeldoorn	Ja, gedeeltelijk	Ja, gedeeltelijk
Arnhem	Ja, gedeeltelijk	Ja
Assen	Ja	Ja, gedeeltelijk
Bergen op Zoom	Geen reactie	Geen reactie
Breda	Geen cijfers kunnen aanleveren	Ja
Delft	Ja, gedeeltelijk	Ja, gedeeltelijk
Den Bosch	Ja, gedeeltelijk	Ja
Den Haag	Geen reactie	Ja, gedeeltelijk
Den Helder	Ja, gedeeltelijk	Ja, gedeeltelijk
Deventer	Ja	Ja, gedeeltelijk
Doetinchem	Ja, gedeeltelijk	Ja, gedeeltelijk
Dordrecht	Geen reactie	Ja, gedeeltelijk
Ede	Geen cijfers kunnen aanleveren	Ja, gedeeltelijk
Eindhoven	Ja, gedeeltelijk	Ja
Emmen	Ja	Ja, gedeeltelijk
Enschede	Ja	Ja
Gouda	Ja, gedeeltelijk	Ja

Gemeente	Cijfers remigranten	Kwalitatief
Groningen	Ja, gedeeltelijk	Ja
Haarlem	Ja	Ja
Heerlen	Geen cijfers kunnen aanleveren	Ja, gedeeltelijk
Helmond	Geen reactie	Geen reactie
Hilversum	Ja, gedeeltelijk	Ja
Hoorn	Ja, gedeeltelijk	Ja
Leeuwarden	Ja, gedeeltelijk	Ja
Leiden	Ja	Ja, gedeeltelijk
Maastricht	Geen cijfers kunnen aanleveren	Ja
Nijmegen	Geen reactie	Ja, gedeeltelijk
Nissewaard	Ja, gedeeltelijk	Ja, gedeeltelijk
Oss	Geen cijfers kunnen aanleveren	Ja, gedeeltelijk
Purmerend	Ja	Ja, gedeeltelijk
Rotterdam	Geen cijfers kunnen aanleveren	Ja, gedeeltelijk
Tilburg	Geen reactie	Geen reactie
Utrecht	Ja	Ja
Venlo	Ja	Ja
Vlaardingen	Ja, gedeeltelijk	Ja
Vlissingen	Geen reactie	Ja, gedeeltelijk
Zaanstad	Geen reactie	Ja, gedeeltelijk
Zwolle	Ja, gedeeltelijk	Ja

Verdieping gemeenten met aangepaste beleidsregels (1/6)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Wat is er concreet veranderd in de beleidsregels? Uit vragenlijst	Analyse beleidsstukken: landelijk toegankelijk?
Almelo	Ja	“Regiobinding is als begrip losgelaten.”	Ja “De doelgroep van opvang is niet beperkt tot ingezetenen van de gemeente. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat waar het de opvang betreft, ingezetenen van elke Nederlandse gemeente zich tot elk college kunnen wenden. Daarmee is landelijke toegankelijkheid van de voorzieningen gewaarborgd.”
Amersfoort	Ja	“Meer duidelijkheid in de uitvoering (criteria van landelijke toegang en onderzoeksvragen)”	Ja “In die situaties waarin terstond maatschappelijke opvang noodzakelijk is, beslist het college onverwijld tot verstrekking van een voorziening maatschappelijke opvang in afwachting van de uitkomst van het in artikel 3 bedoelde onderzoek en de aanvraag van de cliënt.”
Apeldoorn	Ja	“Primaire opvang wordt nu in alle gevallen toegekend, waar dit in het verleden nog wel eens tot discussie leidde.”	? Geen duidelijk beeld kunnen vinden in de beleidsregels “Dit lid is opgenomen om te bepalen dat alleen personen die ingezetene zijn van de gemeente Apeldoorn en hier dus hoofdverblijf hebben, in aanmerking kunnen komen voor een maatwerkvoorziening ter compensatie van beperkingen in de zelfredzaamheid en participatie. Een uitzondering kan worden gemaakt voor personen die voornemens zijn naar de gemeente Apeldoorn te verhuizen. Het Uitgangspunt van ingezetene zijn geldt niet voor wonen/verblijf (tweede lid). Hiervoor worden de uitgangspunten landelijke toegang maatschappelijke opvang en beschermd wonen (wonen/verblijf) gevolgd.”
Assen	Ja	“Ja, we hebben deze geïmplementeerd in onze beleidsregels en de medewerkers van de MO zijn op cursus geweest om zich de nieuwe regels eigen te maken. Meer kennis en inzicht in de landelijke toegankelijkheid, betere opvolging van de regels in de praktijk en betere communicatie met cliënt over mogelijkheid van herstel en met de herkomstgemeente en/of instellingen waar iemand in behandeling was/is of eerder opgevangen werd.”	Ja “het college treft vervolgens onverwijld een tijdelijke maatwerkvoorziening voor in beginsel 8 weken in afwachting van de uitkomst van het onderzoek bedoeld in artikel 2.3.2 van de Wmo en de aanvraag van de cliënt.; “

Verdieping gemeenten met aangepaste beleidsregels (2/6)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Wat is er concreet veranderd in de beleidsregels? Uit vragenlijst	Analyse beleidsstukken: landelijk toegankelijk?	
Delft	Ja	“Concreet heeft het niets veranderd, we werkten al vanuit het convenant alleen was het nog niet officieel in de beleidsregels opgenomen (net als er in onze beleidsregels nog de verplichting nachtopvang staat, deze hanteren wij ook al enige jaren niet meer)”	Ja	“Maatschappelijke opvang is landelijk toegankelijk. Dit betekent dat elke dak en thuisloze persoon zich in Delft kan aanmelden voor maatschappelijke opvang.”
Den Helder	Ja	“Niet veel veranderd, wel wat scherper op mensen die op eigen keuze naar de regio komen of voor werk. Of die niet aan vervolgtraject willen meewerken.”	Ja	“In spoedeisende situaties waarin terstond maatschappelijke opvang noodzakelijk is, beslist het college onverwijld tot verstrekking van een voorziening maatschappelijke opvang.”
Deventer	Ja	“Er is meer duidelijkheid en eenduidigheid ontstaan in de uitvoering van de landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang tussen regio's én de regionale uitvoering is aangepast aan de bedoeling van de wettelijke kaders.”	Ja	“De centrumgemeente Deventer onderschrijft het Convenant Landelijke Toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang (zoals vastgesteld door het College van Burgemeester en Wethouders van centrumgemeente Deventer op 7 april 2015).”
Doetinchem	Ja	“We hebben de beleidsregels aangepast aan het nieuwe landelijk convenant en de beleidsregels. Daarnaast hebben we hernieuwde afspraken gemaakt met de maatschappelijke opvang over uitvoering en bijbehorende afspraken, zoals afgifte van briefadres.”	Ja	“De gemeente [...] tot welke iemand zich heeft gewend voor maatschappelijke opvang is in eerste instantie verantwoordelijk voor het bieden van maatschappelijke opvang. Gemeenten [...] bieden altijd maatschappelijke opvang als het gaat om personen die de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Maatschappelijke opvang wordt in elk geval geboden in afwachting van de uitkomst van het onderzoek.”
Ede	Ja	“De toets op regiobinding is komen te vervallen.”	Ja	“Met inachtneming van het derde lid, komt een cliënt die niet woonachtig is in de gemeente Ede in aanmerking voor een maatwerkvoorziening opvang als: a. de kans op een succesvol traject opvang in de gemeente Ede het grootst is en; b. dit is vastgesteld aan de hand van de criteria zoals genoemd in het Convenant Landelijke Toegankelijkheid maatschappelijke opvang.”
Eindhoven	Ja	“Concreet hebben deze niets veranderd. Ze zijn nu wel vastgelegd in de nadere regels Sociaal Domein van de gemeente Eindhoven. Ook wordt gewerkt met de standaard werkinstructie van de VNG”	Ja	“In spoedeisende gevallen treft het college na de melding onverwijld een tijdelijke maatwerkvoorziening, in afwachting van de uitkomst van het onderzoek.”

Verdieping gemeenten met aangepaste beleidsregels (3/6)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Wat is er concreet veranderd in de beleidsregels? Uit vragenlijst		Analyse beleidsstukken: landelijk toegankelijk?
Enschede	Ja	“Concreet is er weinig veranderd in de uitvoering. Wij werkten al nagenoeg volgens de beleidsregels. Er zijn een paar zaken expliciet benoemd en vastgelegd, waar in de praktijk al naar gehandeld werd.”	Ja	“Daarom is de eis van landelijke toegankelijkheid opgenomen in de wet, een persoon die (veilige) opvang nodig heeft, kan ook in een andere dan zijn eigen gemeente terecht. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt dus belegd bij alle gemeenten.”
Gouda	Ja	“Betere bekendheid van de voorwaarden voor landelijke toegang (eerste opvang en onderzoek naar 'regio van opvang'. Komt overigens niet door het publiceren van de beleidsregels an sich, maar door (her)nieuwde aandacht voor het onderwerp (wat al periodiek op de agenda staat).”	Ja	“In die situaties waarin terstond maatschappelijke opvang noodzakelijk is, beslist het college onverwijld tot verstrekking van een voorziening maatschappelijke opvang in afwachting van de uitkomst van het in artikel 3 bedoelde onderzoek en de aanvraag van de cliënt.”
Groningen	Ja	“Beleidsregels zijn aangepast, naar model van de VNG ten aanzien van het convenant Landelijke Toegankelijkheid.”	Ja	“In de Handreiking Landelijke toegang maatschappelijke opvang en het Convenant toegang maatschappelijke opvang (lid 4 van dit artikel) van de VNG worden nadere beoordelingscriteria aanbevolen. De gemeente Groningen heeft zich verbonden aan deze beoordelingscriteria.”
Haarlem	Ja	“Na het vaststellen van de beleidsregels zijn de volgende weegfactoren opgenomen in het intakeformulier: *Waar staat cliënt het jaar voorafgaand aan de dakloosheid in de BRP ingeschreven:*Wens van de cliënt:.*Aanwezigheid sociaal netwerk:*Werk/onderwijs/dagbesteding:*Bestaande hulpverlening: *Criminaliteit:*Maatregelen	Ja	“De gemeente Haarlem conformeert zich aan het convenant “Landelijke toegang maatschappelijke toegang” van de VNG. Dat betekent dat dakloze cliënten - ongeacht uit welke gemeente zij komen - zich bij de centrumgemeente kunnen melden.”
Hilversum	Ja	“Verduidelijking van huidige werkwijze.”	Ja	“In die situaties waarin terstond maatschappelijke opvang noodzakelijk is, beslist het college onverwijld tot verstrekking van een voorziening maatschappelijke opvang in afwachting van de uitkomst van het in artikel 3 bedoelde onderzoek en de aanvraag van de cliënt.”
Hoorn	Ja	-	Ja	“In spoedeisende situaties waarin terstond maatschappelijke opvang noodzakelijk is, beslist het college onverwijld tot verstrekking van een voorziening maatschappelijke opvang.”
Leeuwarden	Ja	“Niet zoveel omdat we al handelden in de geest van de huidige afspraken”	Ja	“Opvang is een landelijk toegankelijke voorziening, dat betekent dat personen te allen tijde gebruik kunnen maken van de voorziening in elke regio.”

Verdieping gemeenten met aangepaste beleidsregels (4/6)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Wat is er concreet veranderd in de beleidsregels? Uit vragenlijst	Analyse beleidsstukken: landelijk toegankelijk?	
Maastricht	Nee	“Betere afstemming tussen verschillende 'loketten': Wmo-Toegang, participatieloket (briefadressen) en Dag- en Nachtopvang.”	Ja	“Daarnaast zullen wij het nieuwe VNG-convenant ondertekenen en de hierin geformuleerde beleidsregels vaststellen.” “In spoedeisende gevallen als bedoeld in artikel 2.3.3 van de wet treft het college na de melding onverwijld een tijdelijke voorziening in afwachting van de uitkomst van het onderzoek.”
Nijmegen	Ja	“In 2019 zijn de modelbeleidsregels in de WMO-beleidsregels van centrumgemeente Nijmegen opgenomen. Afgesproken dat dit bij alle gemeenten in geheel Gelderland Zuid doorgevoerd zou worden. Uit navraag in Q1 2020 bleek dat niet alle gemeenten in Gelderland-Zuid dit hebben gerealiseerd, nogmaals een herinnering gedeeld.”	Ja	“In de regio rijk van Nijmegen en Rivierenland werken we conform de regels zoals benoemd in de model-beleidsregels landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang voor ingezetenen van Nederland 2019’.”
Nissewaard	Ja	“Beleidsregels opgesteld conform landelijk convenant.”	Ja	“In die situaties waarin terstond maatschappelijke opvang noodzakelijk is, beslist het college onverwijld tot verstrekking van een voorziening maatschappelijke opvang in afwachting van de uitkomst van het in artikel 3 bedoelde onderzoek en de aanvraag van de cliënt.”
Oss	Nee	“De toegang voor de maatschappelijke opvang ligt bij SMO Verduhuis. Hoewel we de beleidsregels niet officieel hebben vastgesteld, worden deze wel nageleefd. Clienten die zich melden krijgen een intake en kunnen gebruik maken van de nachtopvang.”	Ja	“In spoedeisende gevallen als bedoeld in artikel 2.3.3 van de wet treft het college na de melding onverwijld een tijdelijke maatwerkvoorziening in afwachting van de uitkomst van het onderzoek.”
Purmerend	Nee	“Bij een aanmeldgesprek werden voor 2019 alle cliënten die geen binding met Purmerend/waterland hadden direct doorverwezen. Na 2019 is de triage uitgebreid, tijdens het aanmeldgesprek gaan cliënt en AOP samen op zoek naar de plek waar voor de aanmelder de meeste kansen liggen.”	?	Geen expliciete benoeming te vinden in de beleidsregels. “Opvang: onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving”

Verdieping gemeenten met aangepaste beleidsregels (5/6)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Wat is er concreet veranderd in de beleidsregels? Uit vragenlijst		Analyse beleidsstukken: landelijk toegankelijk?
Rotterdam	Ja	“1. Op basis van de landelijke model beleidsregels hebben we onze uitvoeringsprocessen en -instructies aangepast (met criteria om te bepalen waar iemand het best terecht kan; wens- en slagingskans). 2. We hebben een escalatieproces beschreven voor gevallen waarin onze gemeente van mening verschilt met een andere gemeente (bv eerst informeel contact met gemeente zoeken). 3. We hebben één van onze nachtopvanglocaties specifiek aangewezen als locatie voor tijdelijke opvang in afwachting van duidelijkheid over de gemeente van structurele toegang. 4. Er is altijd tijdelijke toelating tot helderheid bestaat. 5. We hebben in het proces aandacht voor warme overdracht. Zo wordt bv een treinkaartje verstrekt en wordt door ons gecontroleerd of iemand goed is aangekomen. 6. We hebben vindbare contactpersonen bij de uitvoering voor landelijke toegankelijkheid.”	Ja	“Voor de toegang tot de maatschappelijke opvang geldt dat iedere dak- en thuisloze persoon, ook een niet-ingezetene, zich in Rotterdam kan aanmelden voor crisis-/nachtopvang.”
Utrecht	Ja	“Het nieuwe convenant met bijbehorende criteria wordt gevolgd bij het beoordelen van de toegang tot de Utrechtse daklozenopvang”	Ja	“Om te bepalen of iemand toegang krijgt tot de maatschappelijke opvang handelt de gemeente Utrecht volgens de beleidsregels uit het Convenant Landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang van de VNG (februari 2019)”
Venlo	Ja	“De originele toets ‘regiobinding’ is vervangen door een uitgebreider onderzoek ism de cliënt, maatschappelijke opvangorganisatie en gemeenten om te bepalen waar de cliënt de meeste kans van slagen heeft tot een duurzame oplossing te komen voor zijn problemen. Daarbij wordt een grotere inspanning geleverd sinds de inwerkingtreding van de beleidsregels om tot een gewogen besluit te komen in samenwerking met interne en externe partijen. Hierdoor is de samenwerking geïntensiveerd en zijn processen aangepast.”	Ja	“In spoedeisende gevallen: wordt een melding voor beschermd wonen en opvang gezien als een aanvraag en organiseert het college overleg met aanbieders onverwijld de inzet van een tijdelijke (maatwerk-)voorziening voor beschermd wonen en opvang, in afwachting van de uitkomst van het onderzoek en op grond van artikel 2.3.2 Wmo 2015

Verdieping gemeenten met aangepaste beleidsregels (6/6)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Wat is er concreet veranderd in de beleidsregels? Uit vragenlijst		Analyse beleidsstukken: landelijk toegankelijk?
Vlaardingen	Ja	“Anders dan eerder, worden mensen die zich bij ons melden, indien 18 jaar of ouder, legaal in ons land verblijvend en VI. eerste plek waar opvang wordt aangevraagd, bij een geconstateerd tekort aan zelfredzaamheid altijd opgevangen ook al blijkt uit informatie dat opvang in een andere gemeente meer voor de hand zou liggen.”	Nee	Nee: Regiobinding word gehanteerd als criterium “Voor de dak- en thuislozenopvang geldt regiobinding als toelatingscriterium. Voor crisisopvang en opvang van slachtoffers van huiselijk geweld geldt dit criterium niet. Deze voorzieningen zijn landelijk toegankelijk.”
Vlissingen	Ja	“op dit moment is bij ons niet bekend of ook alle regiogemeenten de beleidsregels feitelijk hebben ingevoerd. De meerderheid van de gemeenten heeft dit wel gedaan (zie voorbeeld van een van de Zeeuwse gemeenten). Het blijkt in sommige gevallen dat in de lokale uitvoering (verstrekken van uitkering, woning, hulp) niet altijd wordt gehandeld naar de geest van de beleidsregels..”	?	Geen duidelijk beeld kunnen vinden in de beleidsregels.
Zaanstad	Ja	“Moeilijk te beoordelen. De praktijk kan hierin weerbarstig zijn, daarnaast is er door Corona in de opvang van personen minder gekeken naar de beoordeling op grond van de landelijke toegankelijkheidsregels en meer naar de situatie van dakloosheid.”	Ja	“De maatschappelijke opvang is ‘landelijk toegankelijk’. Dat betekent dat een ingezetene van Nederland in aanmerking komt voor een voorziening maatschappelijke opvang (in eerste instantie) te verstrekken door het college van de gemeente tot welke hij zich wendt, indien hij de thuissituatie heeft verlaten en niet in staat is zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.”
Zwolle	Ja	-	Nee	“Een hulpvraag kan door of namens een inwoner van Zwolle bij het college (toegang) worden gemeld.”

Verdieping gemeenten zonder aangepaste beleidsregels (1/2)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Waarom geen aanpassing? Uit vragenlijst	Analyse geleverde beleidsstukken: landelijk toegankelijk?
Alkmaar	Nee	“Wij hanteren de tekst van het convenant en de toolkit die daarbij zat. We hebben nu het voornemen om die beleidsregels in 2020 wel vast te laten stellen.”	? Geen duidelijk beeld in de beleidsregels kunnen vinden. “Het college verstrekt met inachtneming van de regels rondom landelijke toegankelijkheid een maatwerkvoorziening in de vorm van opvang/ beschermd wonen”
Almere	Ja	“De beleidsregels zijn niet vastgesteld door de Raad; ze worden wel uitgevoerd. Momenteel wordt wel gewerkt aan nieuwe beleidsregels, in de lijn van de nieuwe landelijke lijn. “	? Geen duidelijk beeld in de beleidsregels kunnen vinden.
Amsterdam	Nee	“Landelijke toegankelijkheid is voor Amsterdam op deze manier niet werkbaar.”	Nee Nee: Regiobinding word gehanteerd als criterium “Er worden drie aspecten betrokken bij de vaststelling of iemand binding heeft met de regio Amsterdam. Alle drie soorten binding worden even zwaar gewogen en dienen primair om vast te stellen in welke plaats de aanvrager het meeste kans heeft op een succesvol traject. Het gaat om: • regiobinding • zorgkader • sociaal netwerk”
Arnhem	Ja	“Het convenant is ondertekend door de wethouder van de gemeente Arnhem namens de gemeenten in regio Centraal Gelderland. Er zijn geen nieuwe beleidsregels geïmplementeerd. Er werd al gewerkt volgens deze regels.”	? Geen duidelijk beeld in de beleidsregels kunnen vinden.
Breda	Ja	“We zijn bezig met een nieuwe verordening, maar deze vergt meer tijd dan gepland. We hebben de modelbeleidsregels wel geïmplementeerd in de uitvoering.”	? Geen duidelijk beeld in de beleidsregels kunnen vinden.
Den Bosch	Ja	“In 2020 gaan de verordening en de beleidsregels aangepast worden. Dan nemen we de beleidsregels over de landelijke toegankelijkheid mee.”	Ja “Een belangrijk uitgangspunt met betrekking tot het vaststellen van de doelgroep heeft te maken met het begrip ingezetene. Een gemeente is voor wat betreft zelfredzaamheid en participatie namelijk alleen verantwoordelijk indien een klant ingezetene is van de betreffende gemeente. In de Verordening is omschreven wat onder ingezetene wordt verstaan. Bij beschermd wonen all-inclusive en opvang geldt niet dat de klant ingezetene moet zijn, omdat daar sprake is van landelijke toegankelijkheid.”

Verdieping gemeenten zonder aangepaste beleidsregels (2/2)

Gemeente	Convenant ondertekend?	Waarom geen aanpassing? Uit vragenlijst	Analyse geleverde beleidsstukken: landelijk toegankelijk?
Den Haag	Ja	“Den Haag bood al ruimhartig toegang. In de huidige systematiek is o.a. al voorzien in een tijdelijk verblijf van max 4 weken in de opvang voor cliënten die elders een beter kans op herstel hebben, om warme overdracht naar de juiste gemeente goed te regelen.”	? Geen duidelijk beeld kunnen vinden in de beleidsregels. “Een cliënt komt in aanmerking voor algemene voorziening nachtopvang als deze: a.feitelijk dakloos is, b.al dan niet tijdelijk beperkt zelfredzaam is op meerdere door het college aan te wijze leefgebieden, en c.niet beschikt over alternatieven die de acute situatie van dakloosheid opheffen.”
Dordrecht	Ja	“We hebben geen formeel document maar hanteren wel de regels dat iedereen een beroep mag doen op de MO.”	Ja “Opvang is landelijk toegankelijk. Dat betekent dat de cliënt in elke gemeente van Nederland een aanvraag kan doen voor opvang. Nadere afspraken hierover zijn vastgelegd in het Convenant Landelijke Toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang. In het Convenant zijn model-beleidsregels geformuleerd die we naleven.”
Emmen	Ja	“Huidige beleidsregels voldoen”	Nee Nee: Regiobinding word gehanteerd als criterium “Bij maatschappelijke opvang geldt dat sprake dient te zijn van regiobinding. Dit is het principe dat opvang in een gemeente alleen bestemd is voor personen uit de regio.” “Weigeringsgronden Opvang kan worden geweigerd of beëindigd indien: a. Inwoner geen inwoner is van Nederland en niet beschikt over een geldige verblijfsvergunning; b. Inwoner geen regiobinding heeft met Zuidoost-Drenthe en niet afkomstig is uit een van de drienoordelijke provincies (Groningen, Drenthe, Friesland)”
Heerlen	Ja	“Landelijke beleidsregels komen overeen met de uitvoeringspraktijk.”	Ja “In spoedeisende gevallen als bedoeld in artikel 2.3.3 van de wet neemt het college na de melding onverwijld een beslissing tot verstrekking van een tijdelijke voorziening in afwachting van de uitkomst van het onderzoek.”
Leiden	Ja	We hanteren het landelijke convenant, en dat is naar ons inzien voldoende.	Ja “In spoedeisende situaties waarin terstond maatschappelijke opvang noodzakelijk is, beslist het college onverwijld tot verstrekking van een voorziening maatschappelijke opvang.”

Verdieping overige gemeenten

Gemeente	Convenant ondertekend?	Analyse beleidsstukken: landelijk toegankelijk?	
Bergen op Zoom	Ja	?	Geen duidelijk beeld in de beleidsregels kunnen vinden.
Helmond	Nee	?	Geen duidelijk beeld in de beleidsregels kunnen vinden. Een gevraagde voorziening wordt niet toegekend of een gevraagde voorziening wordt afgewezen: [...] indien cliënt geen ingezetene is conform artikel 2.3.5 eerste lid sub a van de wet en de begripsbepaling "ingezetene" van artikel 1.1 van deze verordening, met uitzondering van beschermd wonen en opvang ingevolge artikel 2.3.5 eerste lid sub b van de wet;
Tilburg	Ja	Ja	"Bij de uitvoering van maatschappelijke opvang voor cliënten die hiervoor in aanmerking komen op grond van artikel 4.6 lid 1 en 2 van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Tilburg wordt aangesloten bij de Beleidsregels landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang en het Convenant Landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang (afgesloten door alle centrumgemeenten)."

Geanalyseerde documenten gemeenten (1/4)

Gemeente	Documenten
Arnhem	Beleidsregels Wmo gemeente Arnhem 2020
Alkmaar	Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Alkmaar houdende regels omtrent WMO (Verordening maatschappelijke ondersteuning Alkmaar 2020)
	Besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Alkmaar houdende regels omtrent maatschappelijke ondersteuning (Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Alkmaar 2020)
Almelo	Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Almelo 2019
Almere	Verordening maatschappelijke ondersteuning Almere 2018
Amersfoort	Beleidsregels landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang Amersfoort
Amsterdam	Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Amsterdam 2020
Apeldoorn	Verordening Maatschappelijke ondersteuning gemeente Apeldoorn 2020
Assen	Nadere regels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Assen
Bergen op Zoom	Beleidsregels van het college van burgemeester en wethouders van de Gemeente Bergenop Zoom inhoudende Beleidsregels bijzondere bijstand 2020 (<i>Beleidsregels MO niet gevonden</i>)
Breda	Verordening eerste wijziging Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Breda 2018
Delft	Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Delft houdende regels omtrent landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang (Beleidsregels landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang regio DWO)
Den Bosch	Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2017 (geldend in 2020)
	Beleidsregels toelating en eigen bijdrage maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 's-Hertogenbosch

Geanalyseerde documenten gemeenten (2/4)

Gemeente	Documenten
Den Haag	Regeling Maatschappelijke Ondersteuning Den Haag 2018
	Wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning Den Haag 2018
Den Helder	Beleidsregels landelijke toegang maatschappelijke opvang Kop van Noord-Holland
Deventer	Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer houdende regels omtrent toegang beschermd wonen en maatschappelijke opvang Beleidsregels toegang beschermd wonen en maatschappelijke opvang
Doetinchem	Beleidsregels Landelijke Toegankelijkheid Maatschappelijke opvang voor ingezetenen van Nederland
Dordrecht	Beleidsregels beschermd wonen en opvang (centrum)gemeente Dordrecht
Ede	Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Ede houdende regels omtrent maatschappelijke ondersteuning (Verordening maatschappelijke ondersteuning Ede 2020)
Eindhoven	Wijziging Nadere Regeling Sociaal Domein
Emmen	Beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Emmen 2020
Enschede	Beleidsplan invoering Wmo 2015
Gouda	Beleidsregels van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gouda houdende regels omtrent de toepassing van de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang voor ingezetenen van Nederland
Groningen	Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Groningen 2020
Haarlem	Uitvoeringsregels maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Haarlem 2018

Geanalyseerde documenten gemeenten (3/4)

Gemeente	Documenten
Heerlen	Uitwerkingsbesluit van burgemeester en wethouders van Heerlen houdende nadere regels met betrekking tot Wmo zelfredzaamheid en participatie. (Nadere regels Wmo zelfredzaamheid en participatie Heerlen 2020)
Hilversum	Beleidsregels inzake de toepassing van de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang voor ingezetenen van Nederland
Helmond	Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Helmond houdende regels omtrent Verordening maatschappelijke ondersteuning Helmond 2020
Hoorn	Beleidsregels eigen bijdrage en toegang opvang Westfriesland
Leeuwarden	Beleidsregels Wmo 2020 gemeente Leeuwarden
Leiden	Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leiden houdende regels omtrent landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang (Beleidsregels landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang Leiden 2020)
Maastricht	Stand van zaken verbeterpunten landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Maastricht 2020
Nijmegen	Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2020
Nissewaard	Gemeente Nissewaard - Beleidsregels landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang Zuid Hollandse Eilanden 2019
Oss	Verordening maatschappelijke ondersteuning Oss 2020
Purmerend	Verordening maatschappelijke ondersteuning Purmerend 2020
Rotterdam	Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018

Geanalyseerde documenten gemeenten (4/4)

Gemeente	Documenten
Tilburg	Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Tilburg 2020
Utrecht	Eerste wijziging Beleidsregels Wmo gemeente Utrecht
	Beleidsregels Wmo Gemeente Utrecht 2020
Venlo	Besluit beschermd wonen en opvang
Vlaardingen	Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schiedam houdende regels omtrent maatschappelijke ondersteuning (Beleidsregels en nadere regel maatschappelijke ondersteuning Maassluis Vlaardingen Schiedam 2020)
Vlissingen	Beleidsregels Wmo & Jeugdhulp Gemeente Vlissingen (<i>Beleidsregels MO niet gevonden</i>)
Zaanstad	Beleidsregels Landelijke toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang gemeente Zaanstad
Zwolle	Beleidsregel Toelichting op procedure aanvragen Wmo voorziening

Overzicht van centrumgemeenten MO/BW die het convenant landelijke toegankelijkheid MO hebben getekend*

Gemeente	Getekend?
Alkmaar	Nee
Almelo	Ja
Almere	Ja
Amersfoort	Ja
Amsterdam	Nee
Apeldoorn	Ja
Arnhem	Ja
Assen	Ja
Bergen op Zoom	Ja
Breda	Ja
Den Bosch	Ja
Delft	Ja
Den Haag	Ja
Den Helder	Ja
Deventer	Ja
Doetinchem	Ja
Dordrecht	Ja
Ede	Ja
Eindhoven	Ja
Emmen	Ja
Enschede	Ja
Gouda	Ja

Gemeente	Getekend?
Groningen	Ja
Haarlem	Ja
Heerlen	Ja
Helmond	Nee
Hilversum	Ja
Hoorn	Ja
Leeuwarden	Ja
Leiden	Ja
Maastricht	Nee
Nissewaard	Ja
Nijmegen	Ja
Oss	Nee
Purmerend	Nee
Rotterdam	Ja
Tilburg	Nee
Utrecht	Ja
Venlo	Ja
Vlaardingen	Ja
Vlissingen	Ja
Zaanstad	Ja
Zwolle	Ja

Toelichting

Op grond van de Wmo 2015 mag regiobinding niet worden gehanteerd als afwijzingsgrond bij de toegang tot maatschappelijke opvang. Gemeenten zijn wettelijk niet verplicht om convenanten voor samenwerking te tekenen of modelbeleidsregels ongewijzigd over te nemen.

* Gemeenten die het convenant Landelijke toegankelijkheid MO hebben ondertekend en gedeeld met VNG.

KPMG on social media

KPMG app

© 2020 KPMG Advisory N.V., registered with the trade register in the Netherlands under number 33263682, is a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ('KPMG International'), a Swiss entity. All rights reserved. The KPMG name and logo are registered trademarks of KPMG International.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organisation